

opusdei.org

První supernumeráři. Konvivencia v roku 1948

Pred 70 rokmi, v septembri 1948, svätý Josemaría zorganizoval stretnutie pre 15 mužov, na ktorom podrobne vysvetlil, čo obnáša povolanie ženatých členov Opus Dei. Článok uverejnený v časopise *Studia et Documenta*, zv. 12.

05.06.2024

Autor: Luis Cano

Článok zo Studia et Documenta 2018

Abstrakt

Prví supernumerári Opus Dei.
Konvivencia v roku 1948: V roku 1947 sa Josemaríovi Escrivovi podarilo uskutočniť dlho očakávaný aspekt založenia Opus Dei: prijatie ženatých členov alebo tých, ktorí si chcú založiť rodinu. K rozhodujúcemu kroku došlo v septembri 1948, keď - po tom, čo v tejto súvislosti získal uznanie od Svätej stolice - zorganizoval stretnutie, na ktorom sa zúčastnilo pätnásť ľudí. Odtiaľto pochádzali prví supernumerári. Tento článok sa zameriava na udalosti z týchto dní, počas ktorých svätý Josemaría vysvetlil mnohé podrobnosti zo života supernumerárov. Táto rekonštrukcia bola možná vďaka poznámkam a svedectvám niektorých účastníkov.

Jedným z najdôležitejších medzníkov v histórii diela svätého Gabriela v Opus Dei, ktorý viedol k jeho definitívnemu spusteniu, bol týždeň štúdia a formácie, ktorý sa konal v Molinoviejo (Segovia) od 25. septembra do 1. októbra 1948. Svätý Josemaría tam pätnástim ľuďom podrobne vysvetlil, čo znamená byť supernumerárom v Opus Dei.

Mojím cieľom je zrekonštruovať posolstvo, ktoré im zakladateľ počas tohto týždňa odovzdal, pričom využijem dokumenty, ktoré máme k dispozícii, najmä písomný denník, ktorý sa počas týchto dní viedol, a osobné spomienky účastníkov. Obmedzili sme sa na pramene v Generálnom archíve prelatury Opus Dei, ktoré obsahujú poznámky, listy a osobné svedectvá viacerých protagonistov tohto článku, ktoré boli po roku 1975 zapísané v

súvislosti so svätorečením Escrivú. Svätý Josemaría k nim prehovoril pri dvadsiatich dvoch príležitostiach, a hoci nemáme k dispozícii úplný prepis jeho kázní, existujú poznámky, ktoré si v tom čase napísali tí, čo tam boli, najmä Amadeo de Fuenmayor a Tomás Alvira, a ktoré nám umožňujú pochopiť všeobecnú podstatu toho, čo povedal.

Skôr než sa začneme venovať hlavnej téme, povieme niečo o bezprostrednom pozadí tohto týždňa, najmä o práci zakladateľa, ktorý sa snažil definovať, čo je to supernumerár z duchovného a právneho hľadiska. Potom sa pozrieme na to, ako sa odvíjal samotný seminár, a na kázanie svätého Josemaríu, ktoré tam predniesol.

Na záver v prílohe uvádzame životopisné opisy účastníkov. Pri

týchto krátkych životopisných poznámkach sme vychádzali z už spomínaných osobných svedectiev a nekrológov zosnulých členov, ktoré sú uložené v Generálnom archíve prelatury Opus Dei, ako aj z iných verejne známych údajov, s výnimkou iných súkromných alebo verejných spisov, ktoré by si vyžadovali prekročiť rámec tohto článku.

Povolanie do Opus Dei ako supernumerár:

Iter nového fenoménu

Od roku 1928 zakladateľ hovoril s rôznymi ľuďmi o svätosti uprostred sveta, ale trvalo ďalších dvadsať rokov, kým mohol stanoviť konkrétnu cestu povolania, uznanú Cirkvou, pre ženatých ľudí alebo iných, ktorí uvažujú o manželstve a založení rodiny. Bolo to možné vďaka cirkevnému schváleniu v roku 1947, na základe ktorého mohli ženatí ľudia vstúpiť do Opus Dei v praxi a

pokúsiť sa „žiť ducha a apoštolát inštitúcie bez toho, aby sa k nej právne viazali“. Znamenalo to veľký krok vpred, pretože sa tým uznalo, že ženatí ľudia sa môžu stať svätými vo svojom vlastnom stave podľa ducha Opus Dei, ale svätému Josemaríovi to nestačilo; chcel, aby Svätá stolica v budúcnosti schválila možnosť plného členstva pre ženatých ľudí, čo v tom čase nebolo možné.

Medzitým začali formáciu v duchu Opus Dei prijímať prví supernumerári (Tomás Alvira, Víctor García Hoz a Mariano Navarro Rubio). Všetkým riaditeľom centier Diela bol zaslaný list z 5. novembra 1947, v ktorom sa žiadali podrobnosti o ďalších možných kandidátoch. Ľudia boli požiadaní, aby sa za týchto kandidátov s náležitou intenzitou modlili, zatiaľ bez toho, aby im čokoľvek povedali, „pretože, ako viete,“ písalo sa v liste, „ide o skutočné povolanie“.

Rodina Alvírovcov v roku 1957.

V decembri 1947 sa Escrivá snažil podrobne vymedziť, čo presne je supernumerár a aká duchovná starostlivosť sa mu má poskytnúť. V tejto úlohe mu pomáhal Amadeo de Fuenmayor, ktorý v tom čase pôsobil v Madride v Generálnej rade Diela. V liste z toho istého mesiaca svätý Josemaría napísal:

Títo supernumerári! Akú veľkú nádej mám! Amadeo: pri všetkej práci, ktorú si odviedol, by si mohol vytvoriť návrh registra pre supernumerárov - ktorý by zatiaľ mal byť základný. A to isté aj pre ich formačné plány - na šesť mesiacov a na jeden rok by zatiaľ stačilo - v rovnakom štýle ako tie pre numerárov, o ktoré som ťa pred časom požiadal. Bolo by dobré zamyslieť sa nad prípravou predpisov, počnúc tým, čo schválila Posvätná kongregácia, aby sme mohli splniť právne civilné požiadavky, keď sa

vrátim. Bolo by tiež dobré, keby ste pripravili tri alebo štyri rozhovory a išli do Valencie, Zaragozy a Bilbaa atď. a začali tam vytvárať základné skupiny. Je jasné, že keď sa práca raz začne, nemôžeme ju nechať zastaviť; tam, kde sa začne, by mal zostať numerár ako riaditeľ a supernumerár ako sekretár (o tom budeme hovoriť neskôr: ber to na vedomie), ktorý prevezme materiálne bremeno Delegácie.

Ako vidíme, úlohou, ktorou bol Amadeo poverený, bolo opísať supernumerára a vysvetliť ju ľuďom z Diela, ktorí žili v rôznych mestách Španielska. Hoci doteraz sa do apoštolskej práce zapájali najmä študenti a mladí ľudia, už vtedy poznali mnoho ľudí, ktorí spĺňali podmienky potrebné na to, aby sa stali supernumerármi.

O týždeň neskôr Amadeo odpovedal návrhom toho, o čo ho Josemaría

požiadal. Escrivá odpovedal 18.
decembra 1947:

Amadeovi: Čítal som tvoje poznámky o supernumerároch. Nezdajú sa mi dosť odvážne, pokiaľ ide o ich povinnosti. Na budúci týždeň ti vrátim tvoje poznámky s konkrétnymi pripomienkami. Každopádne teraz poviem, že nemôžeme stratiť zo zreteľa skutočnosť, že nehovoríme o zapísaní nejakých pánov do konkrétneho združenia, ale skôr o nadprirodzenom povolaní k dokonalému životu a apoštolátu. Byť supernumerárom je veľká milosť od Boha!

Krátko sa pristavme pri tomto odseku. Kľúčovým slovom, ktoré tu zakladateľ zdôrazňuje, je *povolanie*. Supernumerári sú povolaní k životu v *dokonalosti* (dnes by sme povedali, ak použijeme súčasnú terminológiu, k svätosti) a k apoštolátu ako ostatní laici a kňazi. Toto objasnenie svätého

Josemaríu bolo dôležité. Keďže väčšina supernumerárov pochádzala z Katolíckej Akcie alebo iných zbožných združení, existovalo nebezpečenstvo, že si budú myslieť, že vstúpiť do Opus Dei je ako vstúpiť do jednej z týchto skupín. Ako sme videli, práve tomu sa chcel svätý Josemaría vyhnúť, keď zdôraznil, že patriť k Opus Dei je „nadprirodzené *povolanie*“, a nie „zapísanie nejakých pánov do konkrétneho združenia“.

Vtedajšie kánonické učenie a teológia mali tendenciu stotožňovať úplné sebadarovanie s rehoľným životom alebo niečím rovnocenným, čo bolo otvorené len pre ľudí žijúcich v celibáte. Svätému Josemaríovi však bolo jasné, že v Opus Dei existuje „jedno a jediné povolanie“. Bez toho, aby sme sa púšťali do porovnávania, Opus Dei v tomto zmysle ponúkalo novú skutočnosť, hoci v tých rokoch v Cirkvi nechýbali iniciatívy, ktoré sa snažili katolíckych laikov znovu

oživiť a dokonca im ponúknuť špecifickú spiritualitu pre manželstvo. Môžeme spomenúť napríklad hnutie *Cursillos* (*Krátke kurzy kresťanstva*), ktoré sa formovalo od konca augusta 1948 do začiatku roka 1949, alebo hnutie *Focolari* (založené Chiarou Lubichovou a schválené na diecéznej úrovni v roku 1947), ku ktorému sa pripojil poslanec Iginio Giordani. Bol otcom štyroch detí, prvým ženatým členom Focolari a považoval sa za spoluzakladateľa hnutia. Taktiež *Equipes Notre-Dame* (*Skupiny Panny Márie*), ktoré vznikli koncom tridsiatych rokov na podnet otca Henriho Caffarella a ktoré v roku 1947 vydali svoj *List*, v ktorom stanovili svoju manželskú spiritualitu.

Keď sa vrátíme k nášmu príbehu, na Vianoce 1947 svätý Josemaría opäť napísal do Madridu: „Amadeo, vráť sa k projektu – návrhu projektu – o

supernumerároch. Zdôrazni dôležitosť poslušnosti (nemožno patriť do združenia bez výslovného ústneho súhlasu, písomne zaznamenaného v spise danej osoby) atď...“.

Ako vidíme, zakladateľ chcel zdôrazniť, že povolanie do Opus Dei je povolaním úplného sebadarovania a znamená skutočný prejav poslušnosti. Nevysvetľuje dôvod pravidla, ktoré tu spomína, ale môžeme si domyslieť, že chcel zabrániť tomu, aby sa ľudia príliš rozptýlili alebo sa možno nechali strhnúť hlúpyimi porovnávaniami a závišťou, prípadne prílišným zmätkom, že Opus Dei je len ďalším združením, ktorému možno venovať len časť svojho času medzi inými zbožnými aktivitami, a nie skutočným povolaním od Boha, ktoré si vyžaduje úplnú odovzdanosť. Bolo by teda rozumné usilovať sa o

povolenie, o ktorom hovorí svätý Josemaría.

1. januára 1948 napísal trom ľuďom, ktorí ho požiadali o vstup do Opus Dei ako supernumerári:

*Tomášovi, Victorovi a Marianovi.
Nech sa Ježiš stará o moje deti!*

Drahí moji traja: nie je možné vám teraz písať jednotlivo, ale môj prvý list z roku 1948 je určený vám. Veľmi sa za vás modlím. Ste semienkom tisícov a tisícov vašich bratov, ktorí prídu skôr, ako si myslíme. Ako ťažko a ako dobre budeme musieť pracovať pre kráľovstvo Ježiša Krista!

O niekoľko dní neskôr sa zakladateľ konečne dočkal riešenia problému, o ktorom tu uvažujeme. Stalo sa tak na ceste do Milána, od 11. do 16. januára, v sprievode Álvara del Portilla a Ignacia Sallenta. Na spiatočnej ceste do Ríma zvolal: „Zmestia sa!“ Bol to akýsi okamih

eureky, pretože zrazu videl, ako Svätej stolici predložiť spôsob, akým by sa supernumerári „zmestili“ do Opus Dei ako plne začlenení členovia. Hneď ako sa vrátil do Ríma, napísal do Madridu: „Pracujem na celej otázke supernumerárov: bude tam veľa veľkých a krásnych prekvapení! Aký je náš Pán dobrý! Amadeo, povedz tým trom, aby moju prácu zverili Panne Márii. Sľubujem im veľkú radosť“.

Aké riešenie ho viedlo k výkriku „zmestia sa“? Išlo o vysvetlenie, že supernumerári „venujú časť svojho času v službe samotnej inštitúcii a prostriedky pre svoje posväcovanie a apoštolát nachádzajú vo vlastných rodinných povinnostiach a v profesionálnych alebo pracovných úlohách; (....) žijú v tom istom duchu a pokiaľ je to možné, aj podľa tých istých zvykov ako členovia numerári; hoci im budú zverené len úlohy, ktoré sú zlučiteľné s ich vlastnými

rodinnými a občianskymi povinnosťami“.

Inými slovami, rozdiel oproti numerárom spočíval v miere oddanosti vnútornej práci Opus Dei. Aj pre supernumerárov posväcovanie bežného života zahŕňalo „ich vlastné rodinné povinnosti“ okrem profesionálnych a spoločenských povinností, ktoré rovnako posväcovali numerári. Inými slovami, byť supernumerárom znamenalo mať rovnakého ducha a povolanie, ale venovať iné množstvo času „v službe inštitúcii“.

Nebolo to len šikovné vysvetlenie, aby sa prešlo schvaľovacím postupom. Podľa nášho názoru sám zakladateľ dostal nové svetlo na podstatný bod charizmy: jednotu povolania. Z tohto objavu mal obrovskú radosť, ako napísal 29. januára 1948 ľuďom v Madride. „Uvidíte to, keď sa vám po návrate

prihovorím. Teraz len poviem, že pre Dielo sa otvára obrovská apoštolská panoráma, tak ako som to videl v roku 1928; a to všetko v rámci najprísnejších kánonických pravidiel, čo sa doteraz zdalo nemožné. Aká je to radosť, že toto všetko môžeme robiť v službe Cirkvi a dušiam!“

Hneď začal pripravovať Stanovy, ktoré bolo treba doplniť do Konštitúcie z roku 1947, aby ju mohol predložiť Svätej stolici „s cieľom, aby sa k inštitúcii mohli pripojiť a byť právne viazaní okrem numerárov aj iní slobodní alebo ženatí členovia akéhokoľvek stavu alebo povolania“. Mons. Escrivá v petičnom liste zdôraznil, že to znamená zahrnúť do nej niečo, čo sa predpokladalo od začiatku Diela: „*iam a prima ipsius Instituti delinatione*“. Dňa 2. februára bola petícia predložená a o mesiac a pol neskôr, 18. marca 1948, Posvätná kongregácia podpisom sekretára

Mons. Lucu Pasetta a pečaťou podsekretára Arcadia Larraona schválila predložené Stanovy.

Medzitým svätý Josemaría pokračoval v práci. Dňa 4. februára napísal do Madridu: „Využijem tento čas v Ríme na prácu na všetkom, čo sa týka supernumerárov: aké široké a hlboké je koryto, ktoré sa otvára! Musíme byť svätí a každým dňom lepšie intelektuálne pripravovať našich ľudí. A potrebujeme mať dostatok kňazov“.

V nasledujúcich mesiacoch zakladateľ podnikol ďalšie kroky. Zariadil, aby sa počas leta členom numerárom vysvetlilo všetko o supernumerároch a spolupracovníkoch, a v lete určil aj čas formálneho začiatku tejto novej etapy. „Počas leta budeme pripravovať prácu so supernumerármi a bezpochyby sa dosiahne všetko, čo náš Pán od

týchto ľudí – od týchto synov – chce!
Laus Deo“.

Okrem iných príprav bola zorganizovaná konvivencia pre viacerých ľudí, ktorí by mohli byť požiadaní, aby sa stali supernumerármi, ako aj pre šiestich, ktorí už povedali áno.

Účastníci prvej aktivity pre supernumerárov

Pätnásť ľudí, ktorí sa zúčastnili aktivity v Molinoviejo, pochádzalo z rôznych miest. Medzi tými, ktorí žili v Madride, boli štyria ľudia z Kantábrie (Manuel Pérez, Manuel Sainz de los Terreros, Ángel Santos a Pedro Zarandona); traja z Aragónska (Tomás Alvira, Rafael Galbe a Mariano Navarro Rubio); jeden z Galície (Jesús Fontán); jeden z Kastílie (Víctor García Hoz); jeden z Andalúzie (Hermenegildo Altozano) a jeden z Malorky (Juan Caldés). Ďalší traja pochádzajú z Valencie

(Antonio Ivars, Carlos Verdú a Silverio Palafox) a jeden z Bilbaa (Emiliano Amann). Taktiež mali rôznu profesionálnu skúsenosť. Boli medzi nimi dvaja úradníci námorníctva a dvaja ďalší s vojenským právnym vzdelaním; traja právnici a sudca; dvaja stavební inžinieri, učiteľ, lekár, farmaceut, chemik a architekt. Pri pohľade na ich neskoršiu kariéru možno povedať, že boli vynikajúcimi profesionálmi, ktorí ako kresťania zanechali stopu vo svojich rodinách a priateľoch. Niektorí z nich tvrdo pracovali na začatí sociálnych diel pre ľudský pokrok. Ako sme už spomenuli, v prílohe sme uviedli stručný životopis každého z nich.

Väčšina z nich bola pred kontaktom s Opus Dei členmi Katolíckej Akcie alebo zbožných združení (ako mnohí mladí katolíci v tom čase) a dokonca v nich zastávali zodpovedné funkcie. Piaty z nich poznali svätého

Josemaríu ešte pred občianskou vojnou a navštevovali aktivity v rezidencii-akadémii DYA. Boli medzi nimi dvaja, ktorí žili niekoľko rokov ako numerári a ktorí stratili kontakt kvôli zložitej vojnovej situácii. Z ďalších troch sa dvaja zúčastňovali na aktivitách vo Ferraze - jeden ako rezident - a tretí, Tómas Alvira, sa stretol so svätým Josemaríom v Madride počas vojny.

Ďalší traja mladí profesionáli sa dostali do kontaktu s Dielom prostredníctvom apoštolských ciest do rôznych miest v povojnovom období a dokonca požiadali o prijatie za numerárov, len aby rýchlo pochopili, že to nie je ich cesta. Povzbudení zakladateľom čakali niekoľko rokov na to, aby bolo možné žiť rovnaké povolanie k Opus Dei novým spôsobom. Bola tu aj skupina, ktorá po vojne prijala duchovné vedenie od svätého Josemaríu. Niektorí už boli ženatí alebo im svätý

Josemaría pomohol rozoznať ich povolanie k manželstvu. Zo všetkých prítomných ho osobne nepoznali len traja.

Amadeo de Fuenmayor tam bol prítomný a my budeme často využívať jeho záznamy v denníku. Pri predstavovaní účastníkov na stránkach tohto denníka napísal: „Každý, kto povedal, že príde, prišiel. Sú to zrelí muži, väčšina z nich je ženatá a niektorí majú už päťdesiat rokov. Niekoľkí z nich formálne vstúpili ako supernumerári a všetci poznajú a milujú Dielo, pretože poznajú Otca osobne už nejaký čas alebo boli na krúžkoch svätého Rafaela, atď.“.

Po rokoch sa Fuenmayor zamýšľal nad svojimi spomienkami.

S akým veľkým detailom Otec všetko naplánoval, aby konvivencia bola plodná! Od najmenších materiálnych detailov až po celý rad praktických

pokynov, ktoré vtedy dával tým, čo boli s ním, ako vysvetliť jednoduchšie asketické témy; sám sa totiž podujal vysvetľovať chúlостivejšie a dôležitejšie témy.

S Amadeom de Fuenmayorom boli aj ďalší dvaja numerári: Odón Moles a Ignacio Orbegozo. Na stretnutí boli prítomní, aspoň po určitý čas, aj niektorí starší členovia Diela: kňazi Álvaro del Portillo, Pedro Casciaro (ktorý viedol jednu z prednášok) a José Luis Múzquiz.

Zakladateľ prijal prítomných a bol ako ich hosťiteľ v dome, ktorý sa ešte len zariaďoval. V niektorých spálňach boli poschodové postele a neboli tam žiadne prestieradlá ani prikrývky, takže každý si musel priniesť vlastné.

Ako prebiehala konvivencia

Kázanie svätého Josemaríu

Rozvrh zahŕňal dopoludňajšiu meditáciu a prednášku, posedenie po obede, čas na „katechézu“ Diela, aby mohli spoznať jeho osobitný zákon a jeho ducha, a čas na modlitbu v neskorých popoludňajších hodinách. Po neskorom popoludňajšom občerstvení nasledovala ďalšia „katechéza“, modlitba ruženca a čas na duchovné čítanie. Po večeri a spoločnom stretnutí sa deň skončil krátkym komentárom k evanjeliu a spytovaním svedomia.

V deň príchodu, večer, mal svätý Josemaría v kaplnke prípravnú prednášku. De Fuenmayor si do denníka zaznamenal niekoľko myšlienok:

Na záver im povedal, že v nasledujúcich dňoch im nebude hovoriť do srdca, ako to urobil dnes, ale chladne, pretože sú to ľudia viery a mali by racionálne zvážiť konečné dôsledky právd, ktoré im predloží.

Otec im povedal: 1. Prišli sem z božských dôvodov, pretože inak by nemalo zmysel zanechať tolko profesionálnych, rodinných a iných záležitostí; 2. Tí, ktorí sa vo svete, vo svojom povolání a v rodine dávajú Bohu, sú ním aj vyvolení; je to „božské povolanie“, ako hovorí pápež; 3. Prišli, aby boli počas týchto dní s Bohom, aby rástli v láske k nemu; 4. Cesta: Panna Mária.

Prítomní zachovávali mlčanie len prvý deň, podľa vzoru duchovnej obnovy; ostatné dni boli tvorivou konvivenciou, ktorá kombinovala prostriedky kresťanskej formácie s voľným časom, športom, posedeniami, atď.

Nedeľa, 26. septembra 1948

Deň po ich príchode kázal svätý Josemaría na tému povolania. Povedal: „Naším poslaním na zemi je šíriť Božie kráľovstvo; na tento účel sme boli vyvolení od večnosti.“

Alvíra k tomu dodáva: „Boh ma povolal od večnosti“. Escrivá tiež zdôraznil, že vedomie tohto povolania by nemalo viesť k arogancii, pretože „Boh si zaumienil využiť svojich najúbohejších služobníkov“. „Aký som vďačný za toto povolanie!“ píše Alvíra. „Tolko čistých a dobrých duší, a predsa povoláva mňa, špinavú handru“.

Zakladateľ sa ďalej zamýšľal nad ďalšou témou, ktorá úzko súvisí s týmito úvahami: Božie synovstvo. „Vždy veľmi osobitná úvaha o tom, že sme Božími synmi. Ako deti sa k nemu máme približovať, milovať ho a po pádoch sa k nemu vracieť a vždy sa spoliehať na jeho otcovskú lásku, na jeho porozumenie. Ježišovo *Abba Pater* je výraz, ktorým malé deti volajú svojho otca: tak ho teda volajme aj my, s istotou, že nás nesmierne miluje“.

„Mali by sme sa priblížiť k Bohu ako k Otcovi s rovnakou prirodzenosťou, s rovnakou úprimnosťou, s akou to robí dieťa so svojím otcom,“ píše Alvira.

Z poznámok v denníku vieme, že Escrivá naplnil panorámu, ktorú sa snažil vykresliť, keď hovoril o svätosti uprostred sveta: „Priblížte sa k Bohu a spoznajte ho, pohrdajúc všetkým ostatným. Pocty a bohatstvo sú len prostriedky. Ak chcete byť šťastní tu na zemi i v nebi, existuje len jedno riešenie: byť svätý; a čím je človek svätejší, tým bude šťastnejší“.

Druhá meditácia v ten deň bola o smrti. Fuenmayor napísal: „Hovorí, že sa bude modliť nahlas.“

Zakladateľovo kázanie bolo priame, nechodil okolo horúcej kaše: Ako by vyzerala moja duša pred Bohom, keby som teraz zomrel? A čo by som urobil s vecami, ktoré ma dnes znepokojujú, keby som vedel, že

čoskoro zomriem?“ Alvíra si okrem iného zapísala aj tieto veci:

Všetci musíme zomrieť. Istý starý biskup povedal Otcovi, že každý mesiac medituje o tom, ako sa stáva mŕtvolou, a predstavuje si, že mu dávajú posledné pomazanie, že jeho ruky a nohy strácajú teplo. A potom premýšľal o tom, čo ho trápi, o svojich projektoch, o ľuďoch, ktorí ho nemajú radi, atď. Mladý robotník bez viery napokon získal Božiu milosť. Ochorel a krátko nato zomrel. Otec sa obrátil na tohto mladého muža a povedal: Závidím ti, syn môj. Ale naša duša vstupuje do Božej prítomnosti len s našimi dobrými skutkami, obetami, dobrými úmyslami....

V ten deň mal svätý Josemaría dve prednášky, na ktorých vysvetľoval aspekty ducha Opus Dei vrátane noriem a zvykov a rôznych ľudských cností. De Fuemayor napísal, že tieto rozhovory boli veľmi príjemné,

pretože boli „popretkávané mnohými anekdotami a odkazmi na mnohé aspekty ducha Diela, aby ho mohli plne spoznať“.

Deň sa skončil meditáciou o viere, v ktorej svätý Josemaría komentoval úryvky zo Svätého písma:

Otec hovoril o tom, že musíme byť mužmi viery. Príklady z evanjelia: (1) Slepec, keď sa dozvedel, že okolo neho prechádza Kristus, nechal všetko a išiel ho hľadať. Takí by sme mali byť aj my: mali by sme energicky pretrhnúť nie naše reťaze - našťastie žiadne nie sú - ale mnohé hodvábne vlákna, ktoré nás zväzujú a bránia nám odovzdať sa nášmu Pánovi, a prosiť ho, ako to urobil slepec, „ut videam“, aby sme tieto vlákna videli. (2) Muž s ochrnutou rukou. Aj on pristupuje k Ježišovi s prosbou, aby ho uzdravil. A Kristus ho zasa žiada, aby pohol rukou: to je naša spolupráca, naša činnosť. A ruka je na slovo nášho

Pána uzdravená, obnovená. (3)

Hrbatá žena: mohla sa pozeráť len na blato a hnoj. Takí sú mnohí tu na zemi. Ale samotná prítomnosť nášho Pána jej umožňuje postaviť sa rovno a pozeráť na slnko a hviezdy. Aj my sa potrebujeme pozeráť hore. (4) Zlý

figovník. Náš Pán, taký ľudský, bol smädný a figovník sa mu zdal krásny, so zelenými listami, vysávajúci život zo zeme, ale neprinášal žiadne ovocie; a hoci nebolo obdobie na figy, preklial ho a on okamžite uschol, pretože my by sme mali vždy prinášať ovocie. (5)

Viera apoštolov v anjelov strážnych. Svätý Pavol bol oslobodený z ťažkých pút, a keď sluha vošiel, aby apoštolom, ktorí boli všetci spolu, oznámil, že Peter je za dverami, hovoria: „To musí byť jeho anjel“. Dielo bolo založené na sviatok Anjelov strážnych. Boli „spolupáchateľmi“ všetkého, čo sa dialo.

Pondelok, 27. septembra 1948

Nasledujúci deň svätý Josemaría kázal rozjímanie o Božom kráľovstve. Vychádzal z vojenských zástav, možno inšpirovaný touto tradičnou ignaciánskou témou, a poukázal na rôzne postoje týkajúce sa Kristovho láskyplného panovania:

Otec v rannej modlitbe komentoval Ježišove slová: „Kto nie je so mnou, je proti mne“. Existujú dva jasne vymedzené fronty. Vízia boja medzi tromi armádami; jedna s čiernymi a červenými zástavami, nepriatelia Krista, ktorí stále kričia „Ukrižuj ho“, ktorí útočia na Európu (Nemecko, Poľsko, Rakúsko, Maďarsko); druhá armáda katolíkov, ktorí takými v skutočnosti nie sú a ktorí mávajú sivými zástavami; a potom praví kresťania s bielou zástavou a krížom ako svojou zástavou, ktorí chcú napraviť situáciu a dosiahnuť to, o čom hovorí druhý Žalm, „volumus regnare Christum“. Pohľad na mapu dnešného sveta je desivý, ale

vykúpenie sa uskutočňuje aj dnes. Stále bližšia invázia barbarov je desivá. Ženy, nevinné duše detí, majetok, to všetko bude brutálne pošliapané, ak sa katolíci nenaučia byť spoluvykupiteľmi s Kristom vo svojej profesionálnej práci, v úradných pozíciách a v srdci svojich rodín.

Escrivá využil túto panorámu, aby podnietil svojich poslucháčov k zodpovednosti a pripomenul im, že sú povolani postaviť Krista na vrchol všetkých ľudských činností, ba čo viac, byť spoluvykupiteľmi s ním uprostred svojich pracovných, spoločenských a rodinných povinností. Pripomenul im svoju zakladateľskú skúsenosť zo 7.

augusta 1931: „A pochopil som, že to budú Boží muži a ženy, ktorí vyzdvihnú kríž s Kristovým učením na vrchol všetkých ľudských činností. A videl som, ako náš Pán triumfuje a všetko k sebe priťahuje“.

V poznámkach, ktoré Alvíra zostavil na základe tejto meditácie, sa o dôsledkoch neprítomnosti katolíkov vo verejnom živote píše explicitnejšie: „Vykúpenie sa neskončilo. Ľudia môžu slobodne konať, my musíme konať. Chodte na najvyššie miesta, na vplyvné pozície, ak nechceme zažiť to, čo sa už stalo v iných krajinách: so ženami, s deťmi, s majetkom“. A pridáva anekdotu kazateľa: „Stretnú sa starý kňaz a mladý kňaz a starý kňaz sa pýta: 'Ako tráviš čas?' Mladý odpovedá: 'Vstávam neskoro, chodím skoro do postele, veľa nepracujem...' 'To je hrozné,' hovorí mu starý kňaz. Taký budeš aj ty, ak sa staneš pohodlným, ak nebudeš pracovať, ak nebudeš prijímať zodpovedné posty zo strachu, zo strachu, že sa unavíš, alebo čokoľvek iné“.

Druhá meditácia sa týkala skrytého života nášho Pána. Začal úvahou o tom, ako Ježiš prišiel na svet: „bez

okázalosti, bez hluku a rozruchu“. Potom hovoril o „tridsiatich rokoch skrytého života a len troch rokoch verejného života“. „Dielo si berie za vzor tridsať rokov skrytého života. Kontemplatívny život, pretože Boh je v našich srdciach“. Alvíra dodáva: „Aktívny alebo kontemplatívny život? Náš je kontemplatívny. Našou bunkou je celý svet. Kristus v strede našej duše. Dobývať svet pre Krista. Náš život je tvrdý, plný obety a neustálej adorácie“.

V to popoludnie svätý Josemaría pokračoval v rozprávaní o tom, že sme nástrojmi Boha, ktorý potrebuje všetky druhy nástrojov. „Tak preč s falošnou pokorou (nie som na nič, nedokážem to a pod.),“ čítali sme v denníku. „Na chirurgickú operáciu jemné skalpely, na vyrovnanie cesty parný valec,“ povedal a vysvetlil, že každá vec má svoje využitie. A uzavrel: „Preč so zbabelosťou. Pozrite sa, ako náš Pán hľadal

dvanástich apoštolov: v ich povolaniach, ktoré niektorí vykonávali aj neskôr. Ježiš si vás volá na mieste, kde sa nachádzate, v práci, ktorú vykonávate“.

V ten istý deň sa Escrivá zúčastnil aj na ďalšom posedení, na ktorom sa venoval niektorým bodom z *Dekrétu Laudis* z roku 1947 a podrobne vysvetlil rôzne aspekty ducha Opus Dei. Prešli celé dva dni a De Fuenmayor zaznamenáva: „Radosť každého z prítomných je obrovská, neuveriteľná“. A cituje poznámku jedného z prítomných, Pedra Zarandonu: „Nikdy predtým som nepočul Otca hovoriť a na konci každej jeho reči som dojatý. A to isté sa mi stáva aj pri svätej Omši“. Autor denníku chcel dať jasne najavo, že sa nenechal uniesť nadšením: „Nič z toho, čo píšem, nie je ani trochu prehnané. Zdá sa to neuveriteľné, ale je to tak. Náš Pán nás všetkých rozmaznáva svojou milosťou. A to, čo

sa deje tento týždeň, je ďalším príkladom jeho lásky k Dielu a jeho zjavnej pomoci v práci Diela“.

Utorok, 28. septembra 1948

V utorok 28. septembra svätý Josemaría predniesol tri meditácie. V prvej z nich komentoval scénu umývania nôh apoštolov počas Poslednej večere. „Ježiš sa snaží umyť Petrovi nohy, ale Peter mu to nedovolí pre falošnú pokoru. Keď mu však náš Pán povie, že s ním nemôže mať nič spoločné, reaguje so svojím charakteristickým duchom: nielen nohy, ale aj ruky a hlavu. Také by malo byť naše sebadarovanie: úplné. Je pravda, že sme plní úbohosti, ale Náš Pán nám svojou milosťou pomôže veľkou silou“.

Pokračoval komentovaním úryvkov o Kristovom umučení. „Ježiš od jedného súdu k druhému mlčí. V protiklade k tomu toľko rozvláčných jazykov - dokonca aj od oficiálnych

katolíkov - toľko klebiet. Strašný moment trňovej koruny. On sa vzpína. Je to moja úbohosť, ktorá ho premáha. Náš nedostatok lásky. Napokon na kríži, sám, pribitý ako zviera. Jeho vnútorné i vonkajšie zmysly cítia bolesť. Hľadáme ho, aby sme ho odtiaľ sňali a pribili seba na kríž“.

Druhá meditácia sa týkala rozjímavej modlitby. Otec hovoril o témach, ktoré by sme mali nastoliť v osobnom rozhovore s Bohom, a ponúkol niekoľko rád, ako sa dobre modliť: „Starosti, radosti, túžby, nádeje, všetko, hovorte o tom s Bohom. 15 minút, a ak je to možné, tak 30. Vynechajte radšej sväté prijímanie, než aby ste vynechali modlitbu. Na tichom mieste: môže to byť kostol, alebo často lepšie doma. Božská a logická formula, ktorou to začnite: (sv. Tomáš pri vkladaní ruky do rany nášho Pána), pevne verím, že si tu, atď.“

Ďalej hovoril o tom, aké by mali byť charakteristiky modlitby: „V prvom rade musí byť modlitba pokorná: medzi mýtnikom a farizejom, musíme byť ako ten prvý. Po druhé, mala by byť jednoduchá, s jednoduchosťou detí, od ktorých sa môžeme o modlitbe veľa naučiť. Vytrvalá: Svätá Terézia využívala strelné modlitby, keď nemohla robiť nič iné. Budme mužmi modlitby, vnútorného života“.

Alvírove poznámky k tomuto bodu lepšie odrážajú tón Escrivovho kázania:

Jednoduchosť v modlitbe. Dieťa, ktoré hovorí: nech žije Ježiš, nech žije Mária, nech žije moja teta. Dieťa, ktoré klope na dvere svojho otca rukou, nohou, celým telom. A otec vyjde von s tým, že mu vynadá, ale keď ho uvidí, objíme ho. Takto by sme sa mali správať v modlitbe s Ježišom. Mali by sme vzývať Máriu, Jozefa a

nášho anjela, aby nám prišli na pomoc. Nikdy by sme nemali vynechať modlitbu z nášho dňa. Hlava štátu má tých, ktorí majú strážnu službu, a niektorí to považujú za česť, zatiaľ čo iní trávajú čas premýšľaním o svojej priateľke. Tento čas strávený na stráži, v modlitbe, by sme mali považovať za česť a byť tam presne v plánovaný čas, hoci počas polhodiny sme sa možno štyridsaťkrát pozreli na hodinky. Ak sme mali úmysel modliť sa, veľa tým získame.

Posledná meditácia toho dňa bola o umŕtvovaní. Ako bolo jeho zvykom, svätý Josemaría komentoval rôzne biblické texty: „Ak pšeničné zrno padne do zeme a neodumrie, neprinesie úrodu; ak odumrie, prinesie bohatú úrodu. Tak aj my potrebujeme umŕtvovanie, aby sme boli plodní“.

Ďalej hovoril o sebazapieraní, ktoré potrebujeme, aby sme boli svätí:

„Malé umŕtvovanie. Modlitba tela, zmyslov. Keby k nám zostúpil anjel, aby nám povedal, že svätosť je možná bez umŕtvovania, nebol by to anjel svetla, ale tmy“. Potom spomenul svätého Pavla, ktorý hovoril o svojich ťažkostiach pri prekonávaní telesných slabostí, a na vysvetlenie námahy potrebnej v kresťanskom živote použil metaforu športu:

V športe ľudia robia tolko vecí, aby získali cenu. A čo my? Bežte, aby ste získali trofej, hovorí svätý Pavol. Športu sa ich zúčastňuje veľa, ale cenu získava len jeden. Umŕtvovanie, prostriedok na to, aby sme urobili ľudí okolo seba šťastnými (naša veľká povinnosť). Panna Mária vie o umŕtvovaní veľa. Skúsme jej vziať jeden z mečov, ktoré prebodli jej srdce, aby sme si ho vložili do svojho.

V ten deň zakladateľ pokračoval vo vysvetľovaní osobitného zákona

Opus Dei; zameril sa na „povinnosti a privilégia supernumerárov; povahu a rozsah ich vzäzku s Dielom“.

Streda, 29. septembra 1948

V stredu 29. júna svätý Josemaría pokračoval v rozprávaní o témach kresťanského života, ktoré zvyčajne spomínal vo svojich kázňach: láska, prostriedky na dosiahnutie svätosti, maličkosti a duchovné vedenie. V prvej meditácii komentoval *Mandatum novum* a vysvetlil, že skutky lásky treba konať bez toho, aby sme na seba upozorňovali a hľadali ľudské uznanie. „Príkaz je dnes rovnako nový ako vtedy, keď ho dal náš Pán, pretože sa ním nikto neriadi. Kresťanská láska, na ktorú tak zabudli oficiálni katolíci. Namiesto ostentatívnej almužny (nadácie s cieľom zachovať pamiatku zakladateľa) dobré skutky, ktoré si nikto nevšimne“.

Potom hovoril o špecifickom spôsobe praktizovania lásky: o bratstve s členmi Opus Dei. Žiadal, aby tento prejav lásky bol „pravou náklonnosťou; láskou brata, ktorý ho chváli za chrbtom a v prípade potreby ho napomína z tváre do tváre. Živý príklad Krista, ktorý plače nad svojím priateľom Lazárom a ktorý pohnutý súcitom vzkriesil syna vdovy späť k životu. Láska bez pokrytectva: s láskou a obetavosťou“. Alvírove poznámky, ktoré sa s pribúdajúcimi dňami skracujú, dodávajú: „Ježiš nepovedal, že jeho učeníci budú známi svojou pokorou alebo čistotou, ale skôr láskou, ktorú majú jeden k druhému. Pozor na jazyk. Sú ľudia, ktorí chodia na sväté prijímanie každý deň, ale potom hádžu špinu na dobré meno iných“.

V denníku čítame, že druhá meditácia toho dňa bola o prostriedkoch potrebných na dosiahnutie svätosti:

Tvárou v tvár výzve majú ľudia tendenciu vytvárať tri skupiny: hlupáci, ktorí sa nemôžu obťažovať prostriedkami (napríklad niekto, kto chce zísť z vrcholu poštovej veže bez použitia výťahu alebo schodiska); iní, ktorí používajú len tie prostriedky, ktoré sa im osobne páčia, ktoré vyhovujú ich vôli; a napokon tí, ktorí preto, že sa cítia zle, neodmietajú žiadny liek. Navyše tento posledný postoj je logickým dôsledkom nášho sebadarovania. Ak chceme verne slúžiť, musíme využívať jediné účinné prostriedky, ktoré máme k dispozícii: modlitbu, umŕtvovanie a prácu. Nekonať tak by bola forma zbabelosti, ktorá by nás zťažovala celý život. Panna Mária, ktorú máme prosiť o pomoc, nám tieto prostriedky robí príjemnými a sladkými. Všeobecné, rozsiahle predsavzatie: Láska. Okrem toho malé a konkrétne každodenné predsavzatia.

Večer zakladateľ hovoril o dôležitosti maličkostí, najmä v súvislosti s plánom duchovného života, teda prejavmi zbožnosti, ktoré poznačujú deň člena Opus Dei:

Plnenie životného plánu, vernosť v malých veciach. Náš Pán hovorí o vdove, ktorá vložila do košíka niekoľko drobných mincí: Uistujem vás, že vložila viac ako ktokoľvek iný. Vytrvalosť, s pokorou sa vkladať do náručia našej Matky ako deti, aby nás zdvihla a niesla. Svätosť zahrňa starostlivé plnenie našich povinností, pretože svätí sú z mäsa a kostí, nie z kartónu. Príklad Isidora (Zorzana); svätosť dosiahol obyčajnou prácou, s neobyčajnou pokorou.

V poslednej meditácii toho dňa uvažoval o „týždennom rozhovore a vedení, ktoré Dielo ponúka svojim členom prostredníctvom riaditeľov a kňazov“; inými slovami, o všetkom, čo je potrebné na plodné využívanie

duchovného sprevádzania, ktoré veriaci Opus Dei využívajú na svojej ceste k svätosti.

Štvrtok, 30. septembra 1948

Posledné meditácie Josemaría predniesol vo štvrtok. V prvej z nich komentoval podobenstvo o dobrom semene a trní: „Dobrý rozsievateľ, ktorý seje pšenicu. Potom prídu nepriatelia a zbabelo zasejú kúkol. Takto to na zemi chodí! Kolčí zasievajú burinu ! Sú to zbabelci, lebo potom utekajú. A to všetko preto, že tí, ktorým Pán zveril pole, sa oň nestarali. Nebuďme *homines dormientes*, ľudia, ktorí spia“.

Povedal, že takto máme byť ostražití aj v osobnom živote, aby sme odhalili jemné pokušenia od diabla: „Nepríde k nám hrubo a neponúkne nám kus surového mäsa, ale dobre pripravené, ochutené a v maličkostiach: musíme byť silní. Už vieme, aké sú prostriedky: modlitba,

umŕtvovanie a práca. Nebojte sa pokánia, o tom by ste sa mali porozprávať so svojím riaditeľom“. Keď pokračoval v tomto podobenstve, hovoril ďalej o tom, ako by sa členovia Opus Dei mali snažiť kresťansky vplývať na miestach, kde žijú a pracujú. Vysvetlil, aké vlastnosti by mal mať osobný apoštolát v profesionálnom prostredí: „Prestíž na pracovisku; držať hlavu vztýčenú pred kolegami s pokorou; a dávať im kritériá bez toho, aby sme im *kázali* (nie sme dominikáni). A okrem toho získať nový zmysel pre všetko, čo nás naplňa pokojom a radosťou“.

Večer v ten istý deň sa zamyslel nad históriou Diela a najmä nad jeho prenasledovaním, niekedy aj z cirkevných kruhov. Teraz, po jeho schválení ako inštitúcie pápežského práva, ho Cirkev požehnala a dala za príklad. Na záver povedal, že sa to deje aj v živote ľudí: „choroby, straty,

neúspechy, ekonomické ťažkosti, profesionálne zrady, skúšky... a potom zasvieti slnko“. S odkazom na Ježiša a zázračný úlovok rýb v súvislosti s povolaním do Opus Dei zdôraznil:

Nemali by ste si myslieť, že toto vaše odovzdanie nejakým spôsobom poškodí váš rodinný život alebo ekonomické záujmy. Keď Peter robil všetko, čo mohol, aby ulovil ryby, ale bez úspechu, Ježiš mu ukázal správne miesto a on priniesol hojný úlovok rýb bez toho, aby pretrhol sieť.

Hoci sa naša práca vo svete bude zväčšovať, naše siete (pracovné, domáce a iné) sa nepretrhnú.

Ich čas sa blížil ku koncu a svätý Josemaría využil poslednú meditáciu, aby hovoril o vytrvalosti. Chcel ju predniesť neskoro večer, aby na druhý deň mohli odísť skôr. Okrem iného im povedal:

Mnohí začínajú, ale málokto dosiahne vrchol. V našom prípade málokto začne, ale som si istý, že mnohí skončia. Božia milosť nás nesklame. V Skutkoch apoštolov čítame, že prví kresťania vytrvali v modlitbe, slove a lámaní chleba. Húževnatosť. Budme v tejto veci vytrvalí, a ak sa jedny dvere zatvoria, otvoria sa iné. Odteraz budme deťmi našej dobrej a spravodlivej matky, Diela, „cor unum at anima una“.

Dni v Molinoviejo z pohľadu účastníkov

Už sme citovali dojmy Amadea de Fuenmayora, človeka, ktorý viedol denník, o radostnom uspokojení, ktoré sa zmocnilo prítomných, keď im zakladateľ pred očami odhalil panorámu odovzdania sa Bohu ako supernumerár. Teraz sa pozrieme na niektoré ich dojmy týkajúce sa rôznych aspektov konvivencie, na

ktoré mnohí z nich nikdy nezabudnú.

Pedro Zarandona, prvý sprava, počas návštevy blahoslaveného Álvara del Portilla v Torreciudad v roku 1978.

Rodinná atmosféra a kázanie svätého Josemaríu

Jednou z výziev formácie v tejto novej etape histórie Diela bolo odovzdať supernumerárom ducha synovstva a bratstva, ktoré sú pre Dielo charakteristické a ktoré zakladateľ považoval za podstatné. Dovtedy existovali len členovia numerári, ktorí si už tieto aspekty vo väčšej či menšej miere osvojili. Zostávalo zistiť, ako si tieto duchovné črty osvoja tí, ktorí spolu trávili menej času a ktorí sa so zakladateľom stretávali menej často.

Možno preto pochopiť spokojnosť, ktorá vyžaruje z Fuenmayerovej poznámky: „Nemôžem

nezaznamenať, že traja, ktorí sa tento týždeň stretli s Otcom -

Hermenegildo (Altozano), Juan C.

(Caldés) a Pedro (Zarandona) -

nezávisle a spontánne vyjadrili veľkú náklonnosť, ktorú k nemu cítia. Je obdivuhodné vidieť, ako hlboko sa ich zmocnil duch synovstva“.

Poznamenáva na inom mieste: „Je úžasné vidieť, ako sa tí, ktorí sa ešte pred tromi dňami nepoznali, teraz k sebe správajú ako starí priatelia, ako skutoční bratia, ktorí sa majú veľmi radi. Sami si to všímajú a hovoria, aké je to úžasné“.

K tejto atmosfére prispela predovšetkým prítomnosť a príklad zakladateľa. Po rokoch si na to Alvíra spomína:

Otec bol ku každému pozorný a povzbudzoval nás s dobrou náladou, ktorá mu bola vlastná. Všetko, čo Otec povedal, sa hlboko zapísalo do pamäti a vznikol veľký duch priateľstva. A tak

nám teraz, po mnohých rokoch, toto pravé priateľstvo pripomína, keď sa vidíme, tie dni, ktoré sme strávili s Otcom, keď sme prijímali učenie a videli nové cesty pre náš duchovný život, ktoré nám priniesli tolko dobra.

Juan Caldés si naňho spomínal ako na človeka, ktorý „vždy oplýval radosťou, pohotovo sa usmieval a niekedy sa aj srdečne rozosmial“. Vo voľnom čase hrali futbal alebo si chodili zaplávať do bazéna, spievali alebo počúvali hudbu a na posedeniach po obede a večeri sa delili o osobné príbehy a spomienky. „Všetci sa rozprávali ako v rodine, ktorej členovia sa mali navzájom veľmi radi,“ spomínal Ivars . „Väčšinu z nich som dovtedy nepoznal, ale zdalo sa mi, akoby som s nimi žil odjakživa. Posedenie bolo ako dobrá párty“.

Juan Caldés si zakladateľa pamätal jasne:

Od chvíle, keď nás prijal (v obývačke pri kaplnke) priateľskými slovami („toto je váš domov, vitajte, je chudobný, ale postavený z lásky“), som cítil silnú príťažlivosť k niečomu výnimočnému. Neskôr, ako kurz pokračoval, táto príťažlivosť silnela, pretože pri každej Omši, pri každej meditácii ste cítili, akoby z neho prúdila Božia milosť a vylievala sa v jeho slovách.

Tento dojem nebol výnimkou. Po rokoch si na kázanie svätého Josemaríu spomínali aj iní, ktorí tam boli: „Zvyčajne komentoval úryvok z evanjelia,“ poznamenáva Antonio Ivars. „Bolo nemožné sa čo i len trochu rozptýliť. Zdalo sa, že hovorí priamo ku každému. Hovoril v jednotnom čísle a často hovoril 'ty a ja', namiesto toho, aby oslovil skupinu ako celok“.

Panoráma povolania

Svätý Josemaría sa spoliehal na skúsenosti z týždňových formácií, ktoré už roky vykonávali numerári. Táto konvivencia si však vyžadovala nemálo vylepšení a komplexné pochopenie charakteristík supernumerára, ktoré mohol mať len zakladateľ. Súdiaz podľa svedectiev prítomných, posolstvo bolo prijaté nahlas a jasne. Napríklad Ángel Santos si viedol poznámky o myšlienkach, ktoré počas tohto týždňa počul. Keď si ich dnes prečítame, môžu byť dobrým zhrnutím základných vlastností supernumerára:

*Posväcovanie našej bežnej práce,
hľadanie plnosti kresťanského života.
Posväcovať svet zvnútra
prostredníctvom nášho vnútorného
života a plnenia bežných povinností
kresťana; byť kontemplatívnymi, s
prirodzenosťou uprostred našich
každodenných úloh; vykonávať
apoštolát priateľstva a dôvery, ktorý*

*zahrňa celú našu existenciu a ktorý
pozdvihuje priateľstvo do výšin lásky;
byť rozsievačmi pokoja a premieňať
miesta, kde žijeme, na svetlé a veselé
domovy. A to všetko s prísne osobnou
zodpovednosťou - bez ambícií niekoho
zastupovať, bez akýchkoľvek
klerikálnych sklonov -
charakteristických pre zreých laikov.
Ďaleko od rehoľného povolania, ale v
službe Cirkvi. Na to by sme do
budúcnosti počítali s vhodnou
doktrinálnou formáciou, duchovným
vedením, srdečnosťou našich bratov a
povzbudením k osobným iniciatívam.*

Pre niektorých bola táto panoráma
novinkou. Všetci, aj tí, ktorí
zakladateľa osobne nepoznali,
poznali jeho myšlienky dlhší či kratší
čas, ale azda nikto z nich nemal
dovtedy takú úplnú a jasnú
predstavu o tom, čo zahrňa život
supernumerára.

Ako sme už povedali, prítomní žili svoju vieru intenzívne už roky a viacerí pôsobili v laických apoštolátoch. Napriek tomu je dôležité, čo o tých dňoch v Molinoviejo napísal Mariano Navarro Rubio:

Môj bežný spôsob myslenia, od útleho veku formovaný v Katolíckej Akcii, bol vystavený týmto myšlienkam, ktoré sa mi zdali byť agresívnymi novinkami vzhľadom na môj doterajší spôsob chápania náboženstva. Otec neustále hovoril o posväcujúcej bežnej práci s naliehavosťou, ktorá nepochybne poukazovala na kľúčovú myšlienku; o apoštoláte „ad fidem“ - o priateľstve s protestantmi a židmi - čo sa mi vtedy zdalo trochu zvláštne; o usmievavej askéze spolu s tou ďalšou úžasnou myšlienkou kontemplatívneho života uprostred sveta. To všetko znelo ako náboženská renesancia, ako živá sláva. Jedným ťahom človek videl všetko rovnaké ako predtým, ale s

inou farbou. Vznikla náročná a zároveň optimistická vízia, ktorá hovorila o povolaní laikov k svätosti, zatiaľ čo všade inde sme boli považovaní za katolíkov druhej kategórie. Najmä manželský život bol vo svetle viery vnímaný s novým bohatstvom, dovtedy mne a myslím, že aj všetkým ostatným, neznámym.

Povedať áno svojmu povolaniu

Podľa svedectiev, ktoré máme, všetci jasne videli, že Opus Dei nie je združenie založené na dočasných okolnostiach. Z vysvetlení zakladateľa veľmi dobre pochopili, že ide o niečo celkom iné. Antonio Ivars napísal:

Dielo bolo veľmi mladé a rýchlo rástlo. Na tabuli v špajzi bola napísaná veta „vody prejdú“ a malá fontánka na jednej z chodieb niesla slová „inter medium montium pertransibunt aquae“, vody prejdú priamo cez hory. Dielo malo ambíciu

byť intravenóznou injekciou do krvného obehu spoločnosti. Celý kľúč spočíval v „unum neccesarium“: osobná svätosť, každý na svojom mieste a vo svojej práci, snaha o dokonalosť, o Božiu slávu, zabúdanie na seba a bez hluku.

Juan Caldés zapísal Escrivove slová: „Uvidíte nádherné veci. Ale vždy, vždy ako 'dar od Boha', ako dôkaz jeho láskavej prozreteľnosti“.

„Prostredníctvom svojich komentárov,“ spomína Carlos Verdú, „nám s veľkou vierou hovoril o udalostiach a budúcom raste Diela. Otec o týchto veciach hovoril s takou istotou, že vzbudzoval dojem, akoby už videl, že sa všetky stali skutočnosťou“.

„Ten týždeň,“ dodáva Ivars, „bol pre všetkých rozhodujúci. Všetko bolo jasné a jednoduché. Navyše to bolo logické a rozumné. Naďalej by sme boli rovnakí, robili by sme tie isté

veci, ale vždy by sme smerovali k cieľu: k osobnej svätosti. Počuli sme tieto svetlom naplnené slová: *Váš život bude krásnym románom lásky a dobrodružstva*. A po rokoch, po mnohých rokoch sme videli, že sa to všetko splnilo“.

Ángel Santos spomína, že počas posledných dní „sa Otec s každým z nás osobitne prechádzal popri malom potoku, ktorý pretekal cez pozemok. V rozhovore som vyjadroval najmä vďačnosť za úžasný dar, ktorý mi dával, že môžem patriť k Dielu a odovzdať svoj život Bohu v rámci svojho občianskeho stavu ako občan a obyčajný kresťan“.

Manuel Pérez Sánchez si tiež spomína na rozhovor, v ktorom mu svätý Josemaría okrem iného povedal: „s úplnou slobodou mi daj poznať svoje dispozície; ani v najmenšom ťa nenútim. Ak nie si pripravený, povedz mi to úprimne;

nerob to pre mňa. Či už si ochotný byť supernumerárom, alebo nie, vždy ťa budem milovať rovnako“. Silverio Palfox, lekár z Valencie, si spomenul na svoj rozhovor so zakladateľom:

Pevne, ale jemne ma chytil za ruku. Doslova som žasol nad tým, čo všetko vedel nielen o mne, ale aj o „celkom nezvyčajných“ veciach, ktoré ma veľmi zaujímali a o ktorých väčšina ľudí nič nevedela, nechápala ich alebo sa do nich bála čo i len nazrieť: prvý vznik života, evolúcia, biologické základy sexuality a myslenia, hygiena, medicína založená na prírode, atď.

Dve veci mi ostali silno v pamäti: po prvé: „Ďakuj Bohu za toto povolanie, ktoré ti dal ako odmenu za to, že si pomohol svojmu bratovi nasledovať to svoje“. A druhá: „Veľmi ma teší, že s veľkou zbožnosťou, rozvahou a formáciou osvetľuješ doktrínou všetky tieto témy, ktoré sú v rukách marxistov, murárov, materialistov....“

A uviedol humorný príklad: „Ale nemôžem niekomu povedať, aby sa stal toreadorom len preto, aby som sa mohol chváliť, že v Diele sú toreadori. Každý musí robiť to, čo chce“.

Pedro Zarandona si tiež jasne pamätal, ako sa „prechádzal popri potoku, ktorý tiekol cez pozemok, blízko starého borovicového hája. V prirodzenom a dôvernom rozhovore ma z času na čas chytil za ruku, čo bolo gesto dôvery, a hovoril mi slovami plnými viery a lásky k Bohu o úžasnom povolaní darovať sa uprostred sveta, posväcovaní práce a obyčajných vecí každého dňa. Tieto slová ma utvrdili v rozhodnutí, ktoré som urobil pred niekoľkými mesiacmi a požiadal som o vstup do Diela“.

Denník z tých dní sa končí takto:
„Týždeň sa skončil a zostal pevne v našich myšliach ako sen, skutočný sen. Náš Pán nám odhalil nové

obzory, ktoré nás naplňajú radosťou a šťastím. A účastníci sa vrátia do svojich domovov a do svojej práce, aby pokračovali v tom istom živote, ale s jasným cieľom, božskými snami a povolaním k svätosti“.

Záver

Na základe dokumentov a svedectiev, ktoré sme preskúmali, môžeme vyvodiť určité závery. Po prvé, zakladateľovi sa podarilo odovzdať účastníkom základnú myšlienku toho, čo je supernumerár v Opus Dei: že ide o povolanie dosiahnuť svätosť vo svete. Povedať to v roku 1948 bolo prekvapujúce aj pre tých, ktorí svätého Josemaríu poznali už predtým a ktorí poznali ducha Diela. Všetci vedeli, že manželský stav nie je nezlučiteľný s hlbokým kresťanským životom, ale uvažovať o ňom v zmysle povolania, so všetkým, čo tento pojem vtedy i teraz znamenal, bolo niečo nové.

Tento objav vyvolal v skupine, ktorá bola konvivencii, veľkú radosť a prekvapenie. Boli to ľudia, ktorí sa chceli odovzdať Bohu, a viacerí z nich sa o to pokúšali alebo o tom uvažovali už skôr, keď rozmýšľali o tom, že sa stanú kňazmi alebo numerármi, len aby si uvedomili, že to nie je pre nich. Teraz konečne našli svoju cestu povolania.

Z toho, čo vieme, vyplýva, že jeho poslanstvo tejto skupine mužov, ktorí boli ženatí alebo plánovali založiť rodinu, sa nelíšilo od toho, čo hovoril skupinám mužov a žien, ktorí chceli žiť toto povolanie v celibáte.

Prvenstvo kontemplatívneho života, posväcovanie práce a reality vo svete, zodpovedná účasť na časných výzvach, služba Bohu a spoločnosti z vlastného miesta, s túžbou vyžarovať čo najviac kresťanského ducha, bez toho, aby sa báli zastávať dôležité alebo prestížne posty, ak ich k tomu Boh povolal, sú témy, ktoré vždy

kázal. Teda, aby sme to nejako vyjadrili, nemal špecifické posolstvo len pre supernumerárov.

Životopisy účastníkov, ktoré sú uvedené v prílohe, nám ukazujú skupinu, ktorá bola zmiešaná z hľadiska prostredia, miesta pôvodu a predchádzajúcich znalostí o Diele. Zároveň môžeme vidieť niektoré spoločné črty: všetci mali vysokoškolské vzdelanie, v prípade dvoch z nich boli dôstojníkmi námorníctva. Všetci sa snažili brať svoju profesiu vážne a niekoľkým sa dokonca podarilo stať sa vysokopostavenými ľuďmi vo vedeckých, politických, kultúrnych alebo hospodárskych kruhoch Španielska. Takisto niektorí z nich vyvinuli snahu angažovať sa v sociálnych iniciatívach. Pokiaľ ide o ich politické sklony alebo príslušnosť, v dokumentoch, ktoré sme videli, sa o tom nič neuvádza, čo je v nemalej miere spôsobené tým, že Dielo sa

vyhýba pýtať sa ľudí na ich názory v týchto otázkach, aby rešpektovalo ich slobodu. Vieme, že niektorí z nich, napríklad Fontán, mali veľmi blízko k Franciscovi Francovi a že Navarro Rubio sa stal ministrom vlády, hoci sa zvyčajne považuje za katolíckeho „technokrata“, a že Altozano bol monarchista. Môžeme predpokladať, že ostatní zastávali viac-menej myšlienky, ktoré boli bežné medzi vtedajšími španielskymi katolíkmi, ktorí prežili občiansku vojnu a ktorí podporovali národnú stranu.

Od 2. októbra 1928 uplynulo dvadsať rokov a zakladateľ mohol vo svetle zakladateľskej charizmy a vlastných skúseností za tieto roky premyslieť prakticky definitívnu víziu o supernumerároch, ktorú im v tých dňoch z veľkej časti odovzdal a ktorá bude o niekoľko mesiacov neskôr písomne uvedená v *Inštrukcii pre dielo svätého Gabriela*. Odvtedy sa táto časť Diela začne definitívne

rozvíjať: z 2404 mužov členov a 550 žien členov Opus Dei na začiatku roku 1950 bolo 519 mužov supernumerárov a 163 žien supernumeráriek.

Príloha. Stručné životopisné údaje o účastníkoch (v abecednom poradí)

Pri zostavovaní týchto stručných životopisných poznámok sme vychádzali z dokumentov, ktoré sú k dispozícii v Generálnom Archíve Prelatúry. Patria sem svedectvá, ktoré napísali viacerí protagonisti kauzy kanonizácie svätého Josemaríu, ako aj krátke nepodpísané nekrológy napísané pri úmrtí samotných osôb. Vzhľadom na cieľ a limity tohto článku sme nehľadali ďalšie primárne informácie vo verejných alebo súkromných archívoch, ale využili sme len

verejne dostupné informácie, ktoré možno nájsť v rôznych publikáciách a na webových stránkach.

Hemenegildo Altozano (1916-1981)

Narodil sa 23. decembra 1916 v Baños de la Encina (Jaén v Španielsku). V roku 1931 začal študovať právo na univerzite v Granade, keď mal len 15 rokov. V rokoch druhej španielskej republiky bol predsedom Združenia katolíckych študentov práva a filozofie na svojej univerzite. Keď ukončil štúdium, ešte veľmi mladý získal prácu v právnickom odbore armády. Túto prácu prevzal, keď sa skončila španielska občianska vojna. Neskôr vyučoval na námornej akadémii v Maríne. V námorníctve dosiahol hodnosť generálneho audítora.

V rokoch 1949 až 1955 bol generálnym tajomníkom vlády na územiach španielskej kolónie, ktorá

je dnes Republikou Rovníková Guinea, vo veľmi ťažkých časoch. Ako napísal Antonio Fontán, Altozano „bol právnik a prestížny armádny muž, ako aj nezávislý a nekonvenčný politik“. Podporoval monarchiu a tvoril súčasť rady barcelonského grófa. V rokoch 1959 až 1962 bol civilným guvernérom Sevilly. Keď odišiel z politiky, bol riaditeľom *Banco Hipotecario de España*. Bol známy ako „hlboko ľudský človek, ktorý si v rôznych verejných funkciách, ktoré vykonával, získal úctu a sympatie všetkých“.

So svätým Josemaríom sa stretol v Molinoviejo na konvivencii, o ktorej sa píše v tomto článku. Tí, ktorí ho poznali v Opus Dei, ho opisujú ako milého a kultivovaného človeka, usmievavého a vyrovnaného, s mnohými priateľmi, ktorých sa snažil priblížiť k Bohu. S manželkou mali osem detí.

Zomrel na rakovinu v Jerez de la Frontera (Cádiz) 12. septembra 1981.

Tomás Alvira (1906-1992)

Narodil sa 17. januára 1906 vo Villanueva de Gallego (Zaragoza v Španielsku). Niektoré životopisy o jeho živote sú už k dispozícii. Študoval chémiu na univerzite v Zaragoze. Svoj profesionálny život strávil prevažne vyučovaním na stredných školách. Pôsobil na viacerých školách, na niektorých z nich ako riaditeľ. Na konci španielskej občianskej vojny začal učiť na *Instituto Ramiro de Maeztu* v Madride, kde si v roku 1941 zabezpečil trvalé miesto. *Ramiro*, ako ho poznajú v Madride, bolo centrum známe svojou špičkovou úrovňou, kde bol Alvira súčasťou prestížneho profesorského zboru.

Bol tiež vedúcim učiteľom na *Colegio de Huerfanos* Civilnej gardy. Podieľal sa na založení nadácie *Fomento de*

Centros de Enseñanza, ktorá v Španielsku založila mnoho škôl inšpirovaných kresťanskými princípmi a ktorá začala svoju činnosť v roku 1963. Na tomto úsilí sa podieľali aj Victor Garcia Hoz a Angel Santos. V rokoch 1973 až 1976 bol asistentom riaditeľa Experimentálneho centra Inštitútu vzdelávania na Madridskej univerzite a neskôr riaditeľom univerzitnej školy *Fomento de Centros de Enseñanza*.

Jeho prvý kontakt so zakladateľom Opus Dei siaha do Madridu uprostred španielskej občianskej vojny 31. augusta 1937. O niekoľko dní neskôr dostal Alvira za týchto okolností prekvapivé pozvanie: zúčastniť sa spolu s ďalšími štyrmi ľuďmi na trojdňových duchovných cvičeniach, ktoré kázal zakladateľ Opus Dei. Vzhľadom na vtedy prebiehajúce náboženské prenasledovanie bola ich účasť

spojená s veľkým rizikom a na rôzne meditácie sa museli stretávať v rozličných domoch, aby nevzbudili podozrenie. Keď sa svätý Josemaría rozhodol utiecť do nacionalistickej zóny, aby mohol slobodne vykonávať svoju kňazskú službu, Alvira sa pridal k skupine utečencov.

Alvira, krátko po skončení vojny v júni 1939, si zobral za manželku Franciscu Dominguez (Paquitu). V nasledujúcich rokoch bol naďalej v kontakte so svätým Josemaríom. V roku 1948 požiadal o prijatie do Opus Dei ako supernumerár. Jeho manželka sa tiež stala jednou z prvých supernumeráriek. Mali spolu deväť detí.

Zomrel 7. mája 1992. Začal sa proces blahorečenia Alvira a jeho manželky Paquity.

Emiliano Amann (1919-1980)

Narodil sa v roku 1919 v Bilbau (Španielsko). Bol synom známeho architekta Calixta Amanna (1882 až 1942). Keď v pätnástich rokoch skončil školu, odišiel do Madridu, aby sa pripravil na vstup na školu architektúry, a našiel si ubytovanie v rezidencii DYA, ktorá vznikla v roku 1934 z iniciatívy zakladateľa Opus Dei. Listy, ktoré písal rodičom z tejto rezidencie a ktoré boli uverejnené v tomto časopise, odrážajú každodenný život prvých členov Diela a jeho zakladateľa, ktorý vykonával širokú škálu aktivít kresťanskej formácie.

Emiliano Amann s ostatnými rezidentmi DYA v Madride na terase v máji 1936. Emiliano je prvý sprava.

Istý čas, kvôli vypuknutiu občianskej vojny, nemohol pokračovať vo formácii a duchovnom vedení v DYA, ale keď sa Josemaríovi podarilo utiecť pred náboženským prenasledovaním a usadiť sa v meste Burgos, opäť sa s

ním skontaktoval a zažil jeho otcovskú starostlivosť osobne aj prostredníctvom korešpondencie. Jeden z Amannových listov je základom pre body 106 a 977 knihy Cesta.

Keď sa vojna skončila, Amann sa vrátil do Madridu, kde pomáhal zriadiť novú rezidenciu na Jennerovej ulici, kde mal aj bývať. Odtiaľ sa presťahoval do rezidencie Moncloa, ktorá začala svoju činnosť v roku 1943. Naďalej sa stretával so svätým Josemaríom, ale menej často ako predtým. Po ukončení štúdia architektúry v roku 1946 sa vrátil do Bilbaa. Samozrejme, Escrivá s ním už predtým hovoril o „povolání k manželstvu“ a zosobášil ho s Carmen Garamendiovou v Algorte (Vizcaya, v Baskickom kraji) v roku 1948. Keď mu v Molinoviejo vysvetlil možnosť stať sa supernumerárom, Emiliano spomína: „Ani na okamih som

nezapochyboval, pretože som dôveroval Otcovi“.

Ako architekt v týchto rozvojových rokoch, Emiliano pokračoval v otcovej línii, ktorá spočívala v navrhovaní sociálneho bývania, ktoré by znížilo náklady a lepšie využilo priestor. V rokoch 1956 až 1960 pracoval aj ako diecézny architekt a realizoval rôzne projekty pre *Viviendas de Vizcaya*, *Obra Sindical del Hogar*, *Banco Popular* a *Telefónica*. Okrem toho sa podieľal aj na budovách, ktoré mali slúžiť na apoštolské aktivity súvisiace s Opus Dei, ako napríklad dom na duchovné cvičenia a iné aktivity s názvom Islabe.

Zomrel 13. decembra 1980.

Juan Caldés (1921-2008)

Narodil sa 1. januára 1921 v Lluchmayor (ostrov Malorka). Rodina sa musela presťahovať do

Madridu, kde Juan navštevoval strednú školu a získal oficiálnu štátnu cenu za vynikajúce výsledky vo verejných skúškach.

Po občianskej vojne študoval právo v Salamanke, ktoré ukončil v roku 1944. O rok neskôr získal v Madride doktorát a v roku 1946 sa úspešne uchádzal o miesto právneho úradníka v Sociálnom inštitúte námorníctva. V tom istom roku založil v Madride Univerzitnú akadémiu San Raimundo de Peñafort, určenú pre pracovníkov z rôznych odvetví, aby mohli po večeroch študovať právo. Akadémia sa stala vzorovým centrom svojho druhu a inšpirovala vznik ďalších podobných centier v Španielsku. Do roku 1956 stovky robotníkov ukončili štúdium práva.

Spolu s Leonardom Prieto Castrom, univerzitným profesorom procesného práva, založil aj Školu

právnej praxe na Madridskej univerzite. O takmer päťdesiat rokov neskôr v Španielsku existovalo sedemdesiatštyri takýchto škôl.

Počas štúdia vo Valencii sa dostal do kontaktu s prácou vďaka Amadeovi de Fuenmayorovi a Josému Montañésovi. Požiadal o prijatie ako supernumerár 15. júla 1948, niekoľko týždňov pred odchodom do Molinoviejo. Keď sa s ním Josemaría rozprával, nemusel nadhodiť myšlienku možného povolania, ako to robil s inými: „keď ma vzal za ruku a prechádzali sme sa,“ spomína Juan, „povedal len jedno, veľmi konkrétne odporúčanie: na budúci rok ma tam chce vidieť s dvoma priateľmi. Jeho apoštolská túžba nepoznala hraníc“.

Oženil sa s Consuelou Llopisovou, tiež supernumerárkou. Mali spolu desať detí.

Počas svojej profesionálnej kariéry zastával rôzne zodpovedné funkcie

súvisiace s ekonomikou a právom: vo Všeobecnej rade právnikov, v Španielskej právnickej spoločnosti, v Konfederácii organizácií sociálneho zabezpečenia v Španielsku, atď. Od roku 1958 pracoval aj v bankovníctve, najprv v *Banco Popular* a potom ako riaditeľ Úverového inštitútu stavebných sporiteľní (*Cajas de Ahorro*), kde podľa svojich spomienok strávil štyri najšťastnejšie profesionálne roky. Stavebné sporiteľne tradične podporovali sociálne a kultúrne diela a Caldés to podporoval vytváraním domovov pre starších ľudí, škôl, atď. V roku 1972 bol Úverový inštitút začlenený do Španielskej banky, kde sa Caldés stal generálnym riaditeľom a túto funkciu zastával až do roku 1984. Potom sa vrátil k právnickej praxi.

Zomrel 30. mája 2008.

Jesús Fontán (1901-1980)

Narodil sa 26. apríla 1901 vo Vilagarcía de Arousa (Galícia, severozápad Španielska). Pôsobil v námorníctve, kde dosiahol hodnosť viceadmirála. Ako chlapec žijúci vo Ferrole sa zoznámil s priateľom svojho brata. Jeho brat sa volal John. Bratov priateľ bol starší ako on. Tento priateľ chodieval študovať k nim domov; volal sa Francisco Franco. Stali sa blízkymi priateľmi, a to bol dôvod, prečo ho španielsky diktátor a generál vo februári 1939 vymenoval za svojho asistenta.

Fontán začal v roku 1917 navštevovať námornú školu a neskôr získal kvalifikáciu pilota vzducholode a námorného pozorovateľa, ako aj diplom dôstojníka vojenského štábu. Počas občianskej vojny bol v septembri 1936 v Madride zatknutý a dva mesiace strávil vo väzení *Modelo*. Po prepustení prešiel v júni 1937 do nacionalistickej zóny. Potom bol

vyslaný na niekoľko lodí a pracoval v kasárňach generálneho štábu v Salamanke.

V roku 1942 sa stretol s José Maríom Gonzálezom Barredom, jedným z prvých členov Opus Dei, profesorom na univerzite v Zaragoze, ktorý mu hovoril o svätom Josemaríovi. Na druhý deň sa Jesús a svätý Josemaría zoznámili. Jesús bol uchvátený láskavosťou svätého Josemaríu. Na neskorších stretnutiach bol Jesús svedkom dôvery, s akou zakladateľ hovoril o budúcom rozvoji Diela. Počas týchto rokov sa Jesús Fontán dostal do kontaktu aj s Álvaroom del Portillo.

Začiatkom apríla 1946 sa vzdal funkcie Francovho asistenta, aby prevzal vedenie lode *Galatea*. V lete 1947 prijal vo svojom dome v Pontedeume milé prekvapenie v podobe návštevy svätého Josemaríu a Álvara del Portilla. S manželkou

Blancou Suancesovou, tiež supernumerárkou, mali šesť dcér a dvoch synov. Ješús si spomína: „s láskou, ktorú Otec vkladal vždy do všetkého, sa pozrel na moje deti a povedal: 'Potrebujem jedno alebo dve z nich' a Pán mu udelil povolanie dvoch z nich... Keď odchádzal, povedal mi: 'Teraz môžeš byť v Diele'“.

Po tom, čo zastával veľmi zodpovedné funkcie, v roku 1967 odišiel z námorníctva, ale nie z kontaktu s morom. V tom istom roku bol vymenovaný za predsedu *Instituto Social de la Marina*, organizácie, ktorá ponúka zdravotnú pomoc a sociálne zabezpečenie pre ľudí pracujúcich na mori, ako aj iné druhy pomoci pre ľudí v tomto náročnom povolaní a ich rodiny. Z tejto funkcie odišiel v roku 1976 vo veku 75 rokov.

Zomrel 26. augusta 1980 vo svojom dome v Cabañas (La Coruña, tiež v Galícii). Na jeho pohrebe sa zúčastnilo mnoho jeho kolegov z námorníctva, ktorých sa počas svojho života ako supernumerár snažil priblížiť k Bohu.

Rafael Galbe (1919-2012)

Narodil sa v Zaragoze (Španielsko) v roku 1919. Tam vyštudoval právo na univerzite. V roku 1937, počas občianskej vojny, sa plavil na výletnej lodi *Canarias* a dostal sa na Malorku, kde sa zoznámil s Josém Orlandisom, s ktorým ho vždy spájalo blízke priateľstvo. Bol poručníkom audítorom rezervného zoznamu súdneho zboru námorníctva.

S Opus Dei prišiel do kontaktu v Zaragoze počas pravidelných ciest, ktoré členovia Opus Dei podnikali do tohto mesta. V akademickom roku 1942-43 sa presťahoval do Madridu,

aby sa pripravil na skúšky na vstup do súdnictva. Tam navštevoval svätého Josemaríu a Josého Luisa Múzquiza v dome na ulici Lagasca.

Galbe začal svoju kariéru v súdnictve v roku 1947 a bol poslaný pracovať na miestny súd v meste Jaca. V roku 1948 svätý Josemaría usúdil, že by mohol byť supernumerárom. Rafael bol touto myšlienkou nadšený, rovnako ako ostatní na spomínanej konvivencii. Neskôr sa stal numerárom. V roku 1949 ho španielska vláda vyslala do oblasti, ktorá sa vtedy nazývala Guinejský záliv.

V tejto španielskej kolónii bol známy svojou apoštolskou činnosťou s mladými Európanmi, pre ktorých bolo ťažké žiť kresťanský život v tomto prostredí, morálne voľnejšom ako v tom čase Španielsko. V apríli 1953 bol vymenovaný za sudcu prvého pojednávacieho a

odvolacieho súdu v Santa Isabel a za predsedu koloniálneho súdu a najvyššieho súdu pre domorodé obyvateľstvo. V máji 1960 bol povýšený na sudcu a pokračoval vo funkcii vedúceho justičnej služby Guiney, ako sa vtedy nazývala.

V roku 1966 bol predsedom Rovníkových guinejských súdov. Z funkcie zástupcu generálneho komisára Rovníkovej Guiney odišiel 9. októbra 1968, v deň, keď Španielsko udelilo novej krajine nezávislosť. Tí, ktorí s ním tam mali do činenia, ho poznali ako čestného, veľmi veriaceho človeka s vysokými morálnymi zásadami a pevným charakterom.

V polovici päťdesiatych rokov formálne opustil Opus Dei; vždy si zachoval povesť veriaceho, rozvážneho človeka a predovšetkým človeka služby. Celý život zostal slobodný.

Po návrate do Španielska sa stal predsedom súdu pre správne spory v Zaragoze. Zomrel v Zaragoze v roku 2012.

Victor García Hoz (1911-1998)

Narodil sa v roku 1911 v Campillo de Aranda (Burgos, Španielsko). V roku 1940 získal doktorát z pedagogiky a v roku 1944 sa stal profesorom experimentálnej a diferenciálnej pedagogiky na Filozofickej a umeleckej fakulte Madridskej univerzity.

Victor Garcia Hoz

Oženil sa v auguste 1939, krátko po skončení občianskej vojny. Spolu so svojou manželkou Nieves Rosales y Laso de la Vega hľadal duchovného vodcu, keď stretol zakladateľa Opus Dei. Kontakt im sprostredkoval Casimiro Morcillo, generálny vikár madridskej diecézy. Pravidelne sa stretávali až do roku 1946. Z týchto

rozhovorov o duchovnom vedení si Víctor zapamätal vetu, ktorá ho vtedy „ohromila“: „Boh ťa volá na cesty kontemplácie“. V tých rokoch nebolo ľahké pochopiť, že to môžete povedať ženatému mužovi, ktorý má dcéru a je otvorený pre ďalšie deti (ktoré v skutočnosti prišli), pracuje, aby uživil rodinu, akoby to bolo niečo, čo musí praktizovať. So svojou manželkou, ktorá sa tiež stala supernumerárkou, mali osem detí.

Okolo roku 1942 mu svätý Josemaría hovoril o možnosti odpovedať na „zvláštne, božské povolanie hľadať svätosť uprostred sveta. Navrhol mi, aby som spolu s ďalšou osobou, Tomásom Alvirom, začal žiť zvyky a normy Diela bez toho, aby som k nemu formálne patrila. Táto myšlienka ma nesmierne potešila. Svätý Josemaría s trpezlivosťou, ktorá ma nikdy neprestala udivovať, dal zorganizovať krúžok pre supernumerárov, hoci ešte reálne

neexistovali, na ktorom sme sa s Tomášom zúčastnili“.

Akademický a profesionálny životopis Víctora je veľmi široký. Do roku 1981 bol riaditeľom Pedagogického inštitútu Vysokej rady pre vedecký výskum, stálym členom Kráľovskej akadémie morálnych a politických vied a vedeckých spoločností, pedagogickým poradcom - na objednávku UNESCO - pre rôzne krajiny. Získal niekoľko čestných doktorátov a množstvo národných a medzinárodných ocenení. Je autorom stoviek publikácií, ale azda jeho najvýznamnejším dielom je monumentálne pojednanie o personalizovanom vzdelávaní v tridsiatich troch zväzkoch, na ktorom spolupracovali európski a americkí učitelia a ktoré dokončil v roku 1997 vo veku 86 rokov. Ešte niekoľko dní pred svojou smrťou chodieval presne do práce do spoločnosti *Fomento Centros de Enseñanza*, ktorá stojí za

mnohými školami s kresťanským základom, na ktorých vzniku a podpore sa Tomás Alvira a Ángel Santos nadšene podieľali.

Zomrel v Madride 18. februára 1998.

Antonio Ivars (1918-1997)

Narodil sa vo Valencii (Španielsko) v roku 1918. V rodnom meste vyštudoval právo a doktorát získal v Madride. Jeho poznatky o svätom Josemaríovi siahali až k prvým cestám svätého Josemaríu do Valencie po španielskej občianskej vojne v roku 1939. Spomína si, že o ňom hovoril jeho blízky priateľ: „Opísal mi ho ako svätého kňaza, ktorý sa venuje formácii mládeže. Hovoril mi o nejakých krúžkoch, ktoré sa konali v skromnom mezonete na ulici Samaniego č. 9 a na ktoré ma pozval“. Tam sa stretol so svätým Josemaríom v deň, keď zakladateľ „ležal na malej posteli s horúčkou, chorý a vychudnutý“. Keď

sa cítil lepšie, vypočul si jeho spoveď a pozval ho na svoju svätú Omšu, ktorá naňho mala hlboký vplyv. V dôsledku tohto stretnutia spomína: „Môj život sa zmenil. Posledné roky som túžil nájsť niečo, čo by úplne naplnilo môj život, a toto bolo presne to, čo som hľadal, bez toho, aby som si to uvedomoval“.

V roku 1940, keď na tej istej Samaniegovej ulici fungovala univerzitná rezidencia, sa Antonio Ivars rozprával s Pedrom Casciarom a Amadeom de Fuenmayorom. Povedali mu, že svätý Josemaría sa zmienil o tom, že má „povolanie k manželstvu“ a že „by mu nemali robiť starosti“. Už od týchto prvých kontaktov s Opus Dei sa cítil byť súčasťou Diela: „Bol som supernumerárom, ale oficiálne som ním bol až o desať rokov neskôr. Napriek tomu moje povolanie vzniklo už v tom prvom okamihu“.

Profesionálne pracoval pre Električkovú a železničnú spoločnosť vo Valencii ako generálny tajomník. V roku 1957, motivovaný svojím záujmom o zlepšenie profesionálneho sveta, založil školu na formovanie vrcholových manažérov, čo bola vo Valencii priekopnícka iniciatíva. Napísal viacero kníh týkajúcich sa formovania manažérov a riadenia spoločností.

Organizoval diskusné skupiny s ľuďmi ako spôsob rozširovania okruhu svojich priateľov. Veľký počet supernumerárov z Valencie hovorí, že sú si istí, že svoje povolanie objavili vďaka nemu. V roku 1982 založil školu *Escuela Tertulia* (škola diskusných skupín), kam každý týždeň chodili malé skupiny podnikateľov, aby sa rozprávali o odborných, sociálnych, kultúrnych a humanistických témach.

V poslednej fáze svojho života trpel desať rokov Alzheimerovou chorobou. Zomrel 25. apríla 1997.

Mariano Navarro Rubio (1913-2001)

Narodil sa 14. novembra 1913 v Burbáguene (Teruel, Španielsko). Detstvo a ranú mladosť prežil v meste Daroca (Zaragoza). Študoval právo na univerzite v Zaragoze. Ako republikánsky zmýšľajúci človek, ktorý sa staval rovnako proti ľavicovým stranám ako proti pravickým, našiel v Katolíckej akcii dobré miesto pre svoju činnosť. Keď sa skončila španielska občianska vojna, absolvoval vojenskú službu ako dočasný kapitán pravidelnej armády.

Pripravoval sa na doktorát z práva a nastúpil do akadémie vojenského súdneho zboru. Žil v Madride a bol členom Vysokej rady mladých mužov v Katolíckej akcii, keď sa v máji alebo júni 1940 stretol so svätým

Josemaríom vďaka Albertovi Ullastresovi, predsedovi Diecéznej rady v Madride a jeho kolegovi, ktorý tiež robil doktorát z práva.

Navarro práve hľadal duchovného vodcu, ktorý by vyriešil jeho pochybnosti o možnom povolaní ku kňazstvu. Na začiatku ho svätý Josemaría povzbudil v tomto smere, ale o niekoľko dní neskôr mu poradil, aby počkal a zamyslel sa, či ho Boh nevolá do manželstva. Séria udalostí v nasledujúcich dňoch ho presvedčila, že zakladateľ Diela mal pravdu. Oženil sa s Mariou Dolores Serrés Sena, s ktorou mal jedenásť detí.

Svätý Josemaría s Marianom Navarro Rubio a jeho manželkou Mariou Dolores Serrés počas návštevy Ríma v roku 1958.

Niečo podobné sa stalo aj v súvislosti s jeho profesionálnou kariérou. Svätý Josemaría rešpektoval jeho slobodu a

navrhol mu, aby namiesto snahy o získanie profesúry práva, o ktorú Navarro usiloval, zvážil vstup do politiky. Spočiatku ho táto nečakaná rada znepokojila, ale skutočnosť ukázala, že jeho kvality sa hodia na politiku, ako Escrivá intuitívne tušil. Ako sám Navarro spomína: „V roku 1947 som bol vymenovaný za súdneho prokurátora. V roku 1955 som bol vymenovaný za námestníka ministra verejných prác. V roku 1957 som sa stal ministrom financií a v roku 1965 guvernérom Španielskej banky. Niet pochyb o tom, že Otec mal pravdu“.

Navarro pokračoval v rozhovoroch so svätým Josemaríom, pretože jeho náklonnosť k Dielu rástla. V roku 1947, keď bol v Ríme, mal rozhovor so svätým Josemaríom spolu s Victorom García Hoz. Svätý Josemaría mu povedal, že nastal okamih, keď sa ženatí ľudia môžu pripojiť k Dielu ako supernumerári.

Keď sa ho opýtali, či sa chce stať jedným z nich, rozhodne odpovedal, že áno. Svätý Josemaría mu povedal, aby požiadal Garcíu Hoza, aby ho naučil Preces a v ten deň sa spolu modlili Preces v hoteli.

Ako sme videli, Mariano Navarro Rubio zastával významné funkcie v španielskom verejnom živote. Za svoju prácu získal mnoho uznání a ocenení; bol tiež vedcom v oblasti ekonómie a politiky a akademikom Kráľovskej akadémie morálnych a politických vied. Bol jedným z hlavných zástancov Národného plánu hospodárskej stability, ktorý modernizoval španielsku ekonomiku a administratívu, čo viedlo k veľkému hospodárskemu rastu v rokoch, keď bol ministrom financií. Jeho skvelá kariéra bola prerušená v roku 1970, keď bol guvernérom Španielskej banky, keď bol obvinený v takzvanom „prípade Matesa“.

Choroba spôsobila, že v posledných rokoch života bol pripútaný k domácomu prostrediu. Zomrel 3. novembra 2001.

Silverio Palafox (1921-2015)

Narodil sa v Granade (Španielsko) v roku 1921. Keď študoval medicínu vo Valencii, začal navštevovať rezidenciu na ulici Samaniego, k čomu ho nabádal otec Eladio España, kňaz a dobrý priateľ svätého Josemaríu. V roku 1940 sa vo Valencii stretol so zakladateľom. Pedro Casciaro ho pozval, aby v rezidencii viedol hodiny biológie pre tých, ktorí sa pripravovali na verejné skúšky. V roku 1942 bol v Madride na duchovných cvičeniach, ktoré viedol svätý Josemaría, keď vstúpil do Opus Dei, ale hneď stratil kontakt, pretože sa dobrovoľne prihlásil do Modrej divízie, skupiny mladých Španielov, ktorí bojovali v Rusku. Po roku a pol sa vrátil, sklamaný tým, čo zažil, a

presunul svoje akademické štúdium na univerzitu v Salamanke.

Udržiaval sporadické kontakty s Opus Dei a svätým Josemaríom, až sa jedného dňa na podnet svojho brata Emilia opýtal Pedra Casciara, „čo sú to zač tí supernumerári“. Casciaro prejavil prekvapenie, ale odpovedal s úsmevom: „Zatiaľ nič, ale jedného dňa budú. Snaž sa byť dobrý a modli sa za to“. Po čase ho pozvali do Molinoviejo, na konvivenciu, o ktorej sme hovorili, kde sa dozvedel, čo chcel vedieť, a stal sa členom Diela. V roku 1950 sa oženil s Maríou Dolores Bogdanovitch. Mali päť detí a od začiatku chceli pre svoju rodinu vytvoriť kresťanský domov. Bol aktívnym vedcom, exponentom neohippokratovského prúdu prírodnej španielskej medicíny. Získal doktoráty z hydrológie, psychiatrie, endokrinológie a z dejín medicíny pod vedením prestížnych akademikov. Vyučoval rôzne kurzy

na Univerzite Complutense v Madride. V roku 1947 založil časopis *Binomial Notebooks*, ktorého cieľom bolo podporovať štúdium prírodnej medicíny, hygieny, stravy, vegetariánstva, prírodných liečebných metód a tendencie organizmov liečiť sa samy v kontexte humanistickej medicíny. Bol akademikom Kráľovskej národnej akadémie medicíny (1980) a zakladateľom Španielskej asociácie lekárov prírodnej medicíny (1981) a jej predsedom do roku 1997. Zomrel 23. marca 2015 vo veku 93 rokov.

Manuel Pérez Sánchez (1905-2002)

Narodil sa 8. novembra 1905 v Herrera de Ibio (Kantábria v Španielsku). Po strednej škole v Santanderi sa v roku 1924 presťahoval do Madridu, aby sa pripravil na vstup na univerzitu a študoval stavebné inžinierstvo. Tam ho jeho priateľ Manuel Sainz de los

Terreros, tiež z Kantábrie, pozval na niektoré aktivity kresťanskej formácie, ktoré organizoval zakladateľ Opus Dei.

So svätým Josemaríom sa stretol 18. marca 1934 počas duchovných cvičení v rezidencii na ulici Manuela Silvela, ktorá patrila redemptoristom. O niečo neskôr požiadal o vstup do Opus Dei. Už niekoľko rokov pomáhal pri aktivitách, ktoré organizovala Spoločnosť svätého Vincenta de Paul vo farnosti svätého Ramóna v oblasti Puente de Vallecas v Madride. Jedným z účastníkov týchto aktivít bol študent prvého ročníka stavebného inžinierstva Álvaro del Portillo. Jedného dňa, keď sa všetci živo rozprávali o Josemaríovi Escrivá, sa Pérez Sánchez rozhodol predstaviť ho del Portillovi, a to sa uskutočnilo o niekoľko dní neskôr v rezidencii DYA. Blahoslavený Álvaro bol Manuelovi Pérezovi Sánchezovi

navždy mimoriadne vďačný za to, že ho zoznámil so svätým Josemaríom.

Občianska vojna ho v Santanderi prekvapila. Keď sa svätému Josemaríovi podarilo dostať do Burgosu, opäť nadviazali kontakt. Z času na čas mohol Pérez Sánchez poskytnúť veľmi potrebnú pôžičku, aby pomohol zakladateľovi a tým, ktorí boli s ním, prekonať niektoré finančné ťažkosti.

Krátko pred občianskou vojnou Pérez Sánchez prestal byť numerárom, ale svätý Josemaría o ňom hneď uvažoval ako o možnom supernumerárovi, a to sa v tých dňoch v Molinoviejo aj stalo. V roku 1962, stále slobodný, sa zo supernumerára stal priradeným. Až do roku 1997 žil vo svojom dome v Madride. Zastával rôzne funkcie na ministerstve práce. V roku 1965 bol vymenovaný za riaditeľa Správnej komisie pre prístavy. Po odchode do

dôchodku v roku 1975 pracoval na distribúcii duchovných kníh a na administratívnych úlohách vo svojom centre Diela až do svojich vyše 90 rokov. Celý život pokračoval v pomoci v Spoločnosti svätého Vincenta de Paul, kde mohol vykonávať apoštolát so svojimi priateľmi. Zomrel v Herrera de Ibio 29. marca 2002 vo veku 96 rokov.

Manuel Sainz de los Terreros
(1907-1995)

Narodil sa v roku 1907 v Solares (Kantábria, severné pobrežie Španielska). Bol priateľom Manuela Pereza Sancheza, ako už bolo spomenuté. Študoval stavebné inžinierstvo. So svätým Josemaríom sa stretol v júni 1933. Pôvodne sa o zakladateľovi dozvedel, keď v rámci charitatívnej činnosti navštevoval niekoľko chudobných rodín v Madride. Pri ich prvom stretnutí mladý inžinier hovoril o svojej

neistote ohľadom možného povolania odovzdať sa Bohu. Po modlitbe a premýšľaní sa o niekoľko dní neskôr rozhodol spolupracovať celou svojou dušou na Diele, ktoré Escrivá vykonával.

Pomáhal pri zakladaní akadémie a rezidencie DYA a keďže bol o niečo starší ako univerzitní študenti, ktorí prichádzali na aktivity, viedol *So.Co.In*, čo bol prvý pokus svätého Josemaríu začať dielo svätého Gabriela. Neskôr spolu s Tomasom Alvirom a ďalšími sprevádzal Escrivá pri prechode Pyrenej počas španielskej občianskej vojny. V roku 1938 stratil kontakt s Dielom, hoci k svätému Josemaríovi vždy prechovával veľkú náklonnosť a úctu.

Oženil sa s Carmen Goñiovou a mali sedem detí. Z pracovných dôvodov sa presťahoval do Pamplony.

Keď sa naskytla možnosť znovu sa stretnúť s niektorými starými priateľmi z čias rezidencie Ferraz, svätý Josemaría si spomenul na Sainza de los Terreros, ktorý súhlasil s účasťou na konvivencii v Molinoviejo, hoci jeho nový kontakt s Dielom sa čoskoro opäť prerušil. Zomrel v Pamplone 18. júna 1995.

Angel Santos (1912-2005)

Narodil sa v roku 1912 v meste Reinosa (Kantábria, severné pobrežie Španielska). Ako 22-ročný vyštudoval farmáciu na univerzite v Madride a neskôr pokračoval v štúdiu v Londýne a Paríži. So svätým Josemaríom sa stretol v septembri 1935 prostredníctvom Miguela Deana, svojho priateľa, ktorý sa neskôr tiež stal supernumerárom.

V jeho spomienkach, ktoré napísal o mnoho rokov neskôr, nachádzame výzvu zakladateľa Opus Dei „mať čo najlepšiu vedeckú a odbornú

prípravu, aby sme dosiahli vysoké postavenie, z ktorého by sme mohli vnášať kresťanské ideály do rodiny, univerzity a svojho spoločenského prostredia“.

Bol jedným z ľudí, ktorí sa podieľali na aktivitách *So.Co.In.* Počas občianskej vojny mu Isidoro Zorzano umožnil občas prijať sväté prijímanie a pri niektorých príležitostiach kňaz v jeho dome slávil tajnú Omšu. Ale tak ako mnohí iní katolíci, aj Santos skončil zatknutý a vo väzení. Po občianskej vojne sa naďalej zúčastňoval na aktivitách kresťanskej formácie v Opus Dei, pričom jeho duchovným vodcom bol svätý Josemaría.

V roku 1940 získal miesto vedúceho katedry biologickej chémie na Farmaceutickej fakulte Madridskej univerzity. Spomínal si, že svätý Josemaría „mi zablahoželal a so svojím zvyčajným zápalom mi

pripomenul moje povinnosti ako člena univerzity, ako vedca a ako Božieho syna. Mal by som mať veľkú lásku k svojej práci - bez toho, aby som vkladal nádeje do čisto ľudskej slávy alebo vďačnosti iných - s poctivým úmyslom a predovšetkým s neustálym záujmom vykonávať apoštolát so svojimi kolegami a priateľmi, nezištne im pomáhať nielen duchovne, ale aj materiálne, ak je to potrebné“.

Keď Santos lepšie spoznal Opus Dei, stále premýšľal o možnom Božom povolaní, ale spomenul si, že zakladateľ s ním hovoril o jeho povolaní k manželstvu. Otec mu povedal: „je to nádherné povolanie, ktorému žehnám oboma rukami“. Escrivá ich oddával na svadbe 4. decembra 1941. Santos sa oženil s Mariou del Carmen Diaz, ktorá sa tiež mala stať supernumerárkou. Mali štyri deti.

Aby to bolo zlučiteľné s jeho prácou na univerzite, vyštudoval v Salamanke druhý stupeň medicíny a po ňom získal v Madride doktorát. Vďaka svojej akademickej a výskumnej práci sa stal jedným z vedúcich predstaviteľov biochémie v Španielsku. V roku 1955 bol vymenovaný za predsedu Národnej rady pre biochémiu. Bol jedným zo zakladateľov Španielskej biochemickej spoločnosti a prezidentom Kráľovskej národnej akadémie farmácie, ako aj členom Kráľovskej národnej akadémie medicíny. Za svoju akademickú a vedeckú prácu získal päť čestných doktorátov a ďalšie ocenenia.

Zomrel 23. apríla 2005 vo veku 92 rokov.

Carlos Verdú (1914-1991)

Narodil sa v roku 1914 v Paterne (Valencia, Španielsko). Vyštudoval právo na univerzite vo Valencii.

Bol jedným zo študentov univerzity, ktorí sa zúčastnili na prvých duchovných cvičeniach, ktoré svätý Josemaría kázal vo Valencii v roku 1939. Býval v študentskom domove San Juan de Ribera v Burjasote (Valencia). Traja bývajúci tejto rezidencie boli požiadaní, aby išli do Madridu vyzdvihnúť svätého Josemaríu, a Verdú bol jedným z nich. Keď si spomínal na tie hodiny cesty autom z Madridu do Valencie so svätým Josemaríom, napísal, že ich rozhovor „sa točil okolo jeho záujmu dobyť univerzitu pre Ježiša Krista. Povzbudzoval nás, aby sme ako katolíci mali zmysel pre zodpovednosť a snažili sa byť najlepšími vo všetkých rôznych oblastiach, aby sme získali vysoké postavenie a prevzali na univerzite apoštolát, ktorý sme povinní vykonávať ako katolícki intelektuáli“.

Verdú bol protagonistom príbehu, ktorý svätý Josemaría rozprával v

rôznych obdobiach svojho života, v kázňach aj písomne, a ktorý sa týkal veľkého nápisu so slovami „Nech každý pocestný ide svojou cestou“, ktorý tu zanechali republikánske jednotky, ktoré obsadili budovu počas vojny. Keď sa ho Verdú chystal odstrániť, svätý Josemaría mu povedal, že by bolo užitočné ho tam nechať, a potom počas duchovných cvičení „takmer vo všetkých meditáciách a rozhovoroch vyťahoval túto vetu *Nech každý pocestný nasleduje svoju cestu*, aby vyvodil praktické dôsledky pre našu činnosť ako katolíkov“.

Verdú sám počas týchto dní s pomocou svätého Josemaríu rozoznal, že jeho „cesta“ zahrňa hľadanie svätosti v manželstve. Zakladateľa uvidí až na konvivencii v Molinoviejo, kam ho na návrh svätého Josemaríu pozval jeho starý priateľ Angel Lopez-Amo.

Po konvivencii, už ako supernumerár, sa so svätým Josemaríom opäť stretol vo Valencii v apríli 1949. Pri tej príležitosti bol s ďalšími tromi priateľmi, ktorí krátko nato tiež požiadali o prijatie za supernumerárov.

Oženil sa s Máriou Sancho a mali spolu štyri deti. Právnickú prax vykonával vo Valencii a v neďalekom meste Gandía. Vo Valencii zastával aj niektoré funkcie vo verejnom živote: bol poslancom miestneho parlamentu, poručníkom starostu Valencie a riaditeľom provinčnej nemocnice. Naďalej udržiaval kontakty so študentskou rezidenciou San Juan de Ribera a bol členom patronátneho výboru, ako aj predsedom združenia absolventov.

Zomrel 24. júla 1991 vo Valencii po troch rokoch ťažkej choroby.

Pedro Zarandona (1922-2009)

Narodil sa 22. augusta 1922 v Castro Urdiales (Kantábria, Španielsko). Bol najmladší z dvanástich detí. V roku 1941 nastúpil do Vojenskej námornej školy. V júni 1944 mu diagnostikovali tuberkulózu. Počas rekonvalescencie mu dve sestry, ktoré boli mníškami (klariskami) v kláštore Cantapiedra (Salamanka), odporučili knihu *Cesta*.

Zarandona sa chcel stretnúť s autorom, pokúsil sa nadviazať kontakt so svätým Josemaríom a 1. decembra 1945 sa stretli v Madride. Zakladateľ sa zaujímal o jeho chorobu a okrem iného mu poradil, aby vyhládal príhovor Isidora Zorzana. Keď sa pýtal na Opus Dei, svätý Josemaría mu poradil, aby bol trpezlivý, a navrhol mu, aby zatiaľ chodil k farárovi farnosti Buen Suceso na duchovné vedenie. Rektorom bol Mons. José María Bulart, dobrý priateľ svätého Josemaríu. Takmer úplne uzdravený začal v októbri 1946 navštevovať

prostriedky kresťanskej formácie v univerzitnej rezidencii Moncloa.

V januári 1947 sa mu podarilo získať miesto v námorníckej škole, aby mohol dokončiť štúdium. V júni toho istého roku bol povýšený na podporučíka a bol vyslaný do ústredných súdnych úradov námorníctva v Madride, kde sa opäť dostal do kontaktu s Opus Dei.

Po tom, čo v roku 1948 požiadal o prijatie za nadporučíka a po dňoch strávených v Molinoviejo, začal študovať ekonómiu na Centrálnej univerzite v Madride, aby to bolo zlučiteľné s jeho prácou. V novembri 1950, keď bol na vojenskej púti do Ríma, sa opäť stretol so svätým Josemaríom. Krátko nato požiadal o prijatie za pridruženého člena a o rok neskôr sa stal numerárom.

V roku 1962, po povýšení na nadporučíka, požiadal o dovolenku z námorníctva, aby sa mohol naplno

venovať interným úlohám v Diele. V rokoch 1962 až 1964 žil a pracoval v Seville ako člen Delegácie Opus Dei v tomto meste. V roku 1964 sa vrátil do Madridu, aby pracoval v Regionálnej komisii Opus Dei v Španielsku, najprv ako asistent a neskôr, od roku 1966, ako administrátor.

V roku 1976 sa presťahoval do Torreciudad a stal sa predsedom Výboru patrónov svätyne, kde pracoval na jej financiách a propagácii, ako aj na podpore vzdelávacích a sociálnych projektov v tejto oblasti. V roku 1992, keď sa vrátil do Madridu, pracoval na podpore rôznych apoštolských iniciatív Opus Dei. Okrem toho pracoval na propagácii nadácie Ana María de la Lama y Salvarrey, ktorá udeľuje štipendiá mladým študentom v Kantábrii, ako aj na pomoci iným sociálnym projektom.

Zomrel 21. mája 2009 v Madride.

.....

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/sk-sk/article/prvi-
supernumerari-konvivencia-v-
roku-1948/](https://dev.opusdei.org/sk-sk/article/prvi-supernumerari-konvivencia-v-roku-1948/) (07.08.2025)